

Finansiell kunskap i fokus

Finansiell kunskap bland unga vuxna finlandssvenska studerande.

Robert Lindlöf

Examensarbete
Företagsekonomi
2019

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	17867
Författare:	Robert Lindlöf
Arbetets namn:	Finansiell kunskap i fokus Finansiell kunskap bland unga vuxna finlandssvenska studerande
Handledare (Arcada):	Linda Puukko
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Under de senaste 20 åren har skuldsättningsgraden bland finländska hushåll ökat i en snabb takt. Tillsammans med en låg besparingsgrad tyder detta på att finländare konsumerar över sina egna inkomster och måste finansiera sin konsumtion med lån. Skuldsättningen har även identifierats bland unga vuxna i landet. Detta är oroväckande för unga vuxnas ekonomiska framtid och även för finanssystemets stabilitet. I flera studier har unga vuxna visat sig tillhöra riskgruppen för bristfällig finansiell kunskap, som hindrar dem från att nå finansiellt välmående. I detta examensarbete har finansiella kunskapen bland finlandssvenska högskole- och universitetsstuderande mellan 18 och 30 år mätts. Resultaten i undersökningen har jämförts nivån på finansiell kunskap i Finland, för att se ifall signifikanta skillnader uppkommer och med hjälp av detta dra en slutsats ifall samplet har en bristfällig finansiell kunskap. Den finansiella kunskapens uppgift är att stöda individen att göra rätt finansiella val och underlätta besluten om effektiv användning av pengar. Finansiell kunskap behandlar tre delområden: Ekonomisk kunskap, finansiellt beteende och finansiella attityder. Ekonomisk kunskap behandlar individens kunskaper om finansiella produkter och koncept, samt individens finansiella räknefärdighet. Finansiellt beteende behandlar individens konsumentbeteende och spar- och investeringsbeteende, samt även hur man använder sina pengar. Finansiella attityder behandlar individens förhållande till pengar och framtidsplanering. I undersökningen för detta arbete har en kvantitativ forskningsmetod använts och som datainsamlingsmetod har en nätenkät använts. Resultaten baserar sig på 129 användbara svar och gör undersökningen valid, men inte statistiskt signifikant. Svaren samlades in med hjälp av SurveyMonkey och den insamlade data bearbetades på Excel. Resultaten visade att samplet hade en bra nivå av finansiell kunskap. Respondenterna klarade sig bättre inom ekonomisk kunskap än finländarna och visade mer positiva finansiella attityder. Inom finansiella beteendet var respondenterna på samma nivå som finländarna. Respondenterna värderade också sin egen finansiella kunskap och de värderade denna lägre än finländarna. Unga vuxna finlandssvenska studerandes finansiella kunskap är inte bristfällig, men de är osäkra på sina egna kunskaper.</p>	
Nyckelord:	Finansiell kunskap, Ekonomisk kunskap, Finansiellt beteende, Finansiella attityder, Unga vuxna
Sidantal:	62
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Business Administration
Identification number:	17867
Author:	Robert Lindlöf
Title:	Financial literacy in focus Financial literacy among young adult finnoswedish students
Supervisor (Arcada):	Linda Puukko
Commissioned by:	
<p>Abstract: During the last 20 years the debt-to-equity ratio among Finnish households has increased rapidly. Together with a low saving ratio it would imply that Finns consume over their own earnings and must rely on loans to finance their consumption. The indebtedness has even been identified among young adults in the country. This is concerning for the economic future of young adults and even for the stability of the financial system. Several studies have shown that young adults are in high risk of being financially illiterate and this hinders them from reaching financial well-being during their lifetime. In this thesis the level of financial literacy among young adult finnoswedish students between the ages of 18 and 30 years has been measured. Financial literacy supports the individual in making the right financial decisions and eases the individual in making effective economic decisions. Financial literacy consists of three subcategories: Financial knowledge, financial behavior and financial attitudes. Financial knowledge referees to the individual's knowledge about financial products and concepts, it also referees to financial numeracy. Financial behavior referees to the individual's consumer behavior and saving and investment behavior, it even referees to how an individual uses money. Financial attitudes referees to an individual's attitudes towards money and planning for the future. In the study for this thesis a quantitative research method has been used and an internet survey has been used to gather the data. The results in this thesis are based on 129 usable responses, which makes the study valid but not statistically significant. The responses were gather using SurveyMonkey and the data has been processed using Excel. The results showed that the sample had a high level of financial literacy and are not in high risk of being financially illiterate. The respondents fared better in questions related to financial knowledge than the Finns and showed more positive financial attitudes. Young adults finnoswedish students are not financially illiterate, but they lack confidence about their own financial literacy.</p>	
Keywords:	Financial literacy, Financial knowledge, Financial attitudes, Financial behaviour, Young adults
Number of pages:	62
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL / CONTENTS

1	INLEDNING	8
1.1	Problemformulering	9
1.2	Syfte och frågeställningar	10
1.3	Avgränsningar	10
1.4	Begreppsdefinitioner.....	11
1.5	Tillvägagångssätt.....	11
2	TEORI	12
2.1	Finansiell Kunskap	12
2.1.1	<i>Ekonomisk Kunskap</i>	14
2.1.2	<i>Finansiella Attityder</i>	15
2.1.3	<i>Finansiellt Beteende</i>	15
2.2	Tidigare Forskning.....	16
2.2.1	<i>Tidigare internationell forskning</i>	16
2.2.2	<i>Tidigare forskning i Finland</i>	17
2.3	Finansiell Kunskap I Finland	18
3	METOD	22
3.1	Urval	23
3.2	Empirisk datainsamling	24
3.3	Utformning av mätinstrument	25
3.4	Validitet och reliabilitet.....	25
4	EMPIRI	26
4.1	Bakgrundsfrågor	26
4.2	Ekonomisk kunskap.....	30
4.3	Finansiellt beteende	38
4.4	Finansiella attityder.....	44
4.5	Värdering av egen finansiell kunskap.....	46
5	DISKUSSION	47
5.1	Ekonomisk kunskap.....	47
5.2	Finansiellt beteende	49
5.3	Finansiella attityder.....	50
5.4	Värdering av egen finansiell kunskap.....	51
6	SLUTSATSER	52
	Källor	55

Figurer

Figur 1 Finansiell Kunskapens dimensioner (Houston 2010 s. 307).....	13
Figur 2 Relationerna inom Finansiell Kunskap (Houston 2010 s. 308)	13
Figur 3 Respondenternas könsfördelning i enkätstudien.....	26
Figur 4 Respondenternas åldersfördelning i enkätstudien.....	27
Figur 5 Fördelningen på respondenternas studieort	28
Figur 6 Respondenternas lärosäte.....	29
Figur 7 Årliga inkomster bland respondenterna	30
Figur 8 Svarfördelningen på enkel divisionsräkning.....	31
Figur 9 Svarfördelningen på inflationens påverkan	32
Figur 10 Svarfördelningen på enkel ränteberäkning.....	32
Figur 11 Svarfördelningen på beräkning av ränta.....	33
Figur 12 Svarfördelningen på ränta på ränta	34
Figur 13 Svarfördelningen på sambandet mellan risk och avkastning	34
Figur 14 svarfördelningen på definitionen på inflation	35
Figur 15 Svarfördelningen på riskspridning	35
Figur 16 Svarfördelningen på investeringsfonders avkastning.....	36
Figur 17 Svarfördelningen på påståendet om aktier och obligationslån	37
Figur 18 Svarfördelningen på påståendet om obligationslånens värde.....	37
Figur 19 Jag tänker på ifall jag har råd med ett inköp.....	38
Figur 21 Jag följer noggrant efter min privatekonomi	40
Figur 22 Ekonomiska mål för framtiden	40
Figur 23 Jag följer en budget.....	41
Figur 24 Besparingar under de senaste 12 månader	42
Figur 25 Inkomsterna har inte täckt utgifterna	42
Figur 26 Vad gjorde du för att täcka utgifterna	43
Figur 27 Jag lever bara för idag.....	44
Figur 28 Jag får mera tillfredställelse av att använda mina pengar genast.....	45
Figur 29 Pengar finns till för att konsumeras	46
Figur 30 Hur skulle du värdera din finansiella kunskap.....	47

Tabeller

Tabell 1 Finländarnas finansiella kunskap: (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 10)	19
Tabell 2 Finländares finansiella beteende (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 12)	20
Tabell 3 Finländares finansiella attityder (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 14)	20
Tabell 4 Fördelningen av finansiell kunskap bland finländare (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 16)	21
Tabell 5 Finlandssvenska studerandes ekonomiska kunskap jämfört med finländarna .	48
Tabell 6 Finlandssvenska studerande finansiella beteende jämfört med finländare	50
Tabell 7 Finlandssvenska studerandes finansiella attityder jämfört med finländare.....	51
Tabell 8 Finlandssvenska studerandes värdering av egen finansiell kunskap jämfört med finländare	52

1 INLEDNING

Skuldsättningen bland finländska hushåll har ökat med hög takt under de senaste 20 åren. I slutet av år 2017 var skuldsättningen 128,9 % av hushållens disponibla inkomster (Statistikcentralen, 2019). Finländska hushållens höga skuldsättningsgrad orsakar en stor fara vid ränteförhöjningar, särskilt för hushåll som är högt skuldsatta i relation till deras inkomster. Bostadslån är den största faktorn bakom skuldsättningen, men även lånen som bostadsaktiebolagen intar för nybyggnad och reparationsbyggnad ökar siffrorna. Konsumentkrediter och nya digitala finansiella tjänster har även spelat en roll i ökningen av skuldsättningen för hushåll. (Finlands Bank, 2018)

Finländska hushållens besparingar är på historiskt låg nivå, år 2016 var besparingsgraden -1,9 %. Låga räntor och konsumentens förtroende på ekonomin har påverkat finländarnas val i att konsumera mera och spara mindre. Besparingsgraden visar också att finländarna konsumerar över sina inkomster och måste finansiera sin konsumtion med lån. Konsumenternas optimistiska tro på ekonomin har ökat riskviljan och uppstår som skuldsättning. (Finlands Bank, 2017)

Samtidigt som hushållens skuldsättning når höga nivåer, har ungas skuldsättning ökat. Ungas finansiella kunskaper är på en låg nivå och leder till att de gör fel val när det gäller finansiella produkter. Dessa val leder oftast till att unga är skuldsatta vid ett tidigt skede av sitt liv och sätter upp hinder för att nå ett finansiellt stabilt läge. (Garg & Singh 2018 s.173, Lusardi et al. 2010 s.1-3) Fastän Finland rankades 2016 bland de fem bästa länderna i finansiell kunskap (OECD, 2016), så är lärare i Finland enligt Yle (2019) oroliga över ungas kunskaper när det gäller ekonomi.

Detta arbete undersöker finansiella kunskapen bland unga vuxna finlandssvenska studerande. Med att kartlägga finansiella kunskapen kan man se ifall de problem som unga vuxna utsätts för ekonomisk baserar sig på bristfällig kunskap, dåligt ekonomiskt beteende eller unga vuxnas förhållande mot pengar. Resultaten från undersökningen i detta arbete jämförs med Kalmi & Ruuskanens (2016) forskning på finansiella kunskapen i Finland.

1.1 Problemformulering

För individen i dagens samhälle har finansiell kunskap blivit mer väsentligt. I att med finansmarknadens olika delar är allt mer tillgänglig för allmänheten, krävs det en fördjupad kännedom om ekonomi för att göra rätt val av produkter. Finansiell kunskap stöder individer i att göra rätt finansiella val och individer med en hög nivå av finansiell kunskap har en större sannolikhet att delta i finansmarknaden och nå ekonomiskt välmående. Låg finansiell kunskap leder till att individer är i större risk att vara överskuldssatta och orsakar långvariga ekonomiska konsekvenser. (Lusardi & Mitchell 2014, Stolper & Walter, 2017) Individens ekonomiska välmående främjar också stabilitet i finanssystemet och regeringar börjar vakna till för hur viktigt finansiell kunskap är. (OECD 2017)

En studie på finansiell kunskap utfördes av Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) år 2016 där 30 länder deltog. Studien visade oroligt låga nivåer av finansiell kunskap bland länderna som deltog och unga vuxna visade sig vara en stor riskgrupp för bristfällig finansiell kunskap. Enligt Lusardi & Mitchell (2014) har mindre än en tredje del av unga vuxna en grundläggande finansiell kunskap och hindras från att nå finansiellt välmående vid ett senare skede i livet på grund av den bristfälliga kunskapen. Finland rankas bland de bästa länderna i världen av OECD (2016) när det gäller finansiell kunskap, dock framkommer det problem bland unga vuxna i landet. Hög skuldsättningsgrad och betalningsanmärkningar har visats vara på en oroväckande nivå. (Aktia 2017)

Problemen som uppstår bland åldersgruppen är oroväckande för unga vuxnas ekonomiska framtid och för finanssystemets stabilitet. För att försäkra unga vuxnas ekonomiska framtid, samt stabiliteten av finanssystemet, är en undersökning på finansiell kunskap bland unga vuxna i Finland en bra start. Eftersom unga vuxna utsätts för komplexa och viktiga finansiella val vid ett tidigt skede av livet är det viktigt att se den bristfälliga kunskapen vid ett tidigt skede för att kunna motverka problemet. (Lusardi & Mitchell 2014, OECD 2016, Aktia 2017) Fastän unga vuxna faller under riskgruppen för bristfällig finansiell kunskap i flera studier kan ingen slutsats dras utan konkret data. Detta försvårar processen på att motverka de finansiella problem som unga vuxna upplever.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att mäta finansiella kunskapen bland finlandssvenska studerande som faller in i åldersgruppen ”unga vuxna”. Arbetet jämför resultaten från undersökningen med resultaten från den nationella finansiella kunskaps forskning av Kalmi & Ruuskanen (2016). Arbetet kommer att försöka se ifall finansiella kunskapen bland finlandssvenska studerande skiljer sig signifikant från den nationella nivån för att kunna säga ifall de faller in i riskgruppen för bristfällig finansiell kunskap. Undersökningen kommer att mäta samplets ekonomiska kunskap för att se ifall finlandssvenska studerande förstår sig på finansiella produkter och för att mäta deras räknefärdighet, samt kommer finansiella beteenden och finansiella attityder mätas för att kunna jämföra hur samplet förhåller sig till pengar och ifall finansiella beteendet skiljer sig signifikant från den nationella nivån. I undersökningen kommer även respondenternas egna värderingar av sin finansiella kunskap kartläggas för att se ifall finlandssvenska studerande anser att de har bristfällig kunskap.

1.3 Avgränsningar

Eftersom man oftast mäter finansiell kunskap på ett helt lands population, har vissa avgränsningar gjorts på sampelstorleken för detta arbete. Populationen som används i undersökningen är finlandssvenska högskole- och universitetsstuderande. Denna population är delad in i tre huvudsakliga kategorier beroende på respondenternas studieort; Helsingfors, Vasa och Åbo. Åldersgruppen ”unga vuxna” (18 till 30 åringar) har valts som fokus för att de anses falla in i riskgruppen för nedsatt finansiell kunskap. I Kalmi & Ruuskanens (2016) forskning ställdes frågor angående försäkringsprodukter, dessa typer av frågor ställs inte i denna undersökning eftersom de inte är relevanta för att mäta finansiell kunskap. Arbetet tar inte heller i beaktan hur eller varifrån deltagarna har inlärt sig sin finansiella kunskap. Undersökningen görs på svenska och därmed lämnar ut personer som inte har svenska språket som modersmål.

1.4 Begreppsdefinitioner

Finansiell Kunskap eller ”financial literacy” är ett begrepp som behandlar individens förmåga att göra välinformerade finansiella beslut och effektiva val vid hantering av pengar. *Unga Vuxna* syftar i detta arbete till individer mellan åldrarna 18 till 30.

1.5 Tillvägagångssätt

För arbetet har en hel del litteraturforskning gjorts för att ge en täckande teoretisk referensram för att kunna få en förståelse om vilka frågeställningar skall finnas i undersökningen, samt vilka konkreta faktorer som skall besvaras på. Med hjälp av den teorikunskap som finns kommer en frågeenkät byggas upp. Enkäten bör stöda arbetets syfte och kunna användas för att besvara forskningsfrågorna. Svaren på enkäten kommer att samlas in online, för att göra detta kommer en nätenkät att användas. Insamlingen av data kommer att göras med att dela nätenkät bland unga vuxna finlandssvenska studerande på Facebook. Populationsstorleken i undersökningen kommer att variera beroende på vem som väljer att besvara enkäten, men ett antal på 50 personer krävs för att göra undersökningen valid. Enkäten kommer att byggas upp med SurveyMonkey (<https://fi.surveymonkey.com/>). I kapitel 3 berättas mera om arbetets metod, samt utformning av mätinstrumentet.

Enkätundersökningens resultat kommer att analyseras med hjälp av SurveyMonkey och Excel. SurveyMonkey kommer att användas för att få ett lättläst resultat sammanfattning och därmed få en helhetsbild av svaren med hjälp av diagram. Resultaten kommer sedan att bearbetas och analyseras med hjälp av Excel. Den bearbetade och analyserade data kommer att presenteras i examensarbete med hjälp av grafer, tabeller, diagram och textanalys i kapitel 4. I kapitel 5 kommer resultaten diskuteras och kommenteras. Sedan kan slutsatser dras för att se ifall undersökningen har uppfyllt sitt syfte och ifall forskningsfrågorna har blivit besvarade.

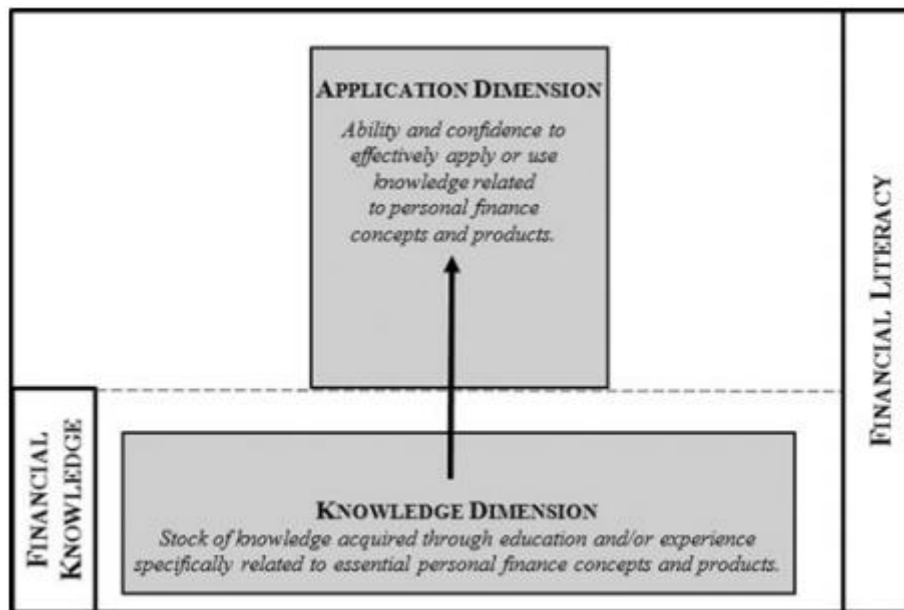
2 TEORI

I detta kapitel kommer en teoretisk referensram uppbyggas för att stöda undersökningen för detta arbete. Samt kommer tidigare forskningar och verk som har nämnt finansiell kunskap gås igenom. Till sist kommer finansiella kunskapen diskuteras med hjälp av resultat från Kalmi & Ruuskanens (2016) forskning på finansiella kunskapen i Finland.

2.1 Finansiell Kunskap

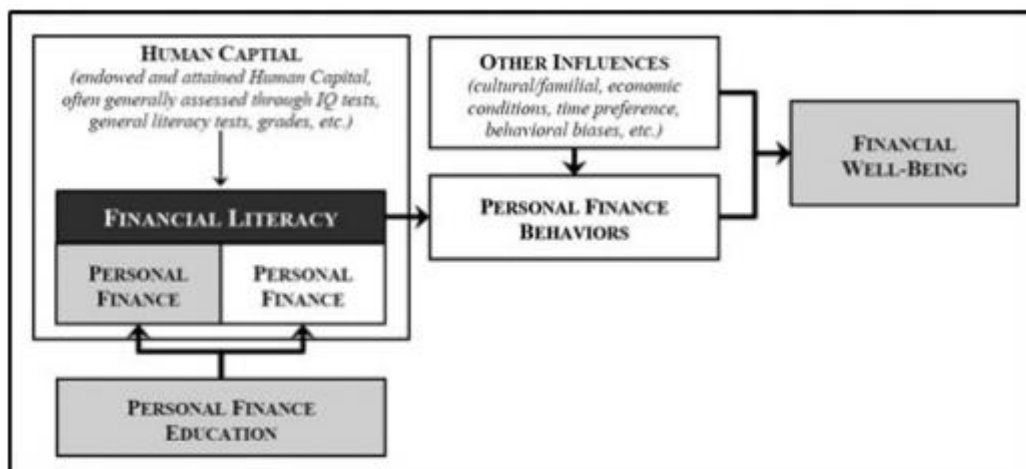
”Financial Literacy” är ett begrepp som saknar en klar allmän definition. På grund av detta har begreppet ofta blandats in med liknande koncept som finansiell förmåga och ekonomisk kunskap. Problemet med att blanda begreppet med liknande koncept har lett till svårigheter att förstå sig på helheten som är finansiell kunskap. Med finansiell kunskap anses individens förmåga att göra välinformerade finansiella beslut och kunskapen att göra effektiva val gällande hantering av pengar. Finansiell kunskap handlar också om individens förmåga att läsa, kommunicera, analysera och hantera ekonomiska förhållanden och koncept. Individens kunnande att använda sig av kunskapen i praktiken för att nå finansiellt välmående, bevisar ifall individen har en tillräcklig finansiell kunskap. (Houston 2010, Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 6)

Nivån av finansiell kunskap spelar en stor roll för individens möjligheter att nå finansiellt välmående. En hög nivå av finansiell kunskap har visat sig leda till mer aktivt spar- och investeringsbeteende som leder till ett bra finansiellt läge, medan en låg nivå av finansiell kunskap har visat mindre aktivitet i spar- och investeringsbeteende och kan knippas till en större risk för överskuldssättning och ett dåligt finansiellt läge. (Lusardi & Tufano 2015, Stolper & Walter 2017) Enligt OECD (2016) och Atkinson & Messy (2011) består finansiell kunskap av tre begrepp: ekonomisk kunskap, finansiella attityder och finansiellt beteende. Ekonomiska kunskapen driver individens kunnande om finansiella produkter, medan finansiella attityder och finansiellt beteende reflekterar individens förmåga att använda sig av denna kunskap.

Figur 1 Finansiell Kunskapens dimensioner (Houston 2010 s. 307)

Enligt Houston (2010) har finansiell kunskap två dimensioner (figur 1): att förstå (knowledge dimension) och att kunna använda (application dimension). Dimensionen som behandlar förståelsen ser på kunskapen som en individ har lärt sig genom utbildning och/eller erfarenheter. Ekonomisk kunskap förknippas med denna dimension. Den andra dimensionen behandlar individens förmåga och självförtroende att använda sig av sin kunskap för att göra finansiella val för att nå finansiellt välmående. Finansiella attityder och finansiellt beteende tillhör denna dimension och driver huvudsakligen individens förmåga att använda sig av sin finansiella kunskap (Houston 2010, Frazcek & Klimontowicz 2015)

Figur 2 Relationerna inom Finansiell Kunskap (Houston 2010 s. 308)

Figur 2 visar sambandet mellan finansiell kunskap, finansiell utbildning, humankapital, andra inflytanden, finansiella beteendet och finansiellt välmående. Finansiell kunskap behandlar förmågor och kunskaper att kunna använda sig av detta i sin privatekonomi, och de två rutorna med privatekonomi föreställer förmågan och kunskapen. En persons humankapital, som t.ex. läs-och skrivkunskap, påverkar nivån av finansiell kunskap. Ifall en individ har t.ex. svårigheter med siffror kommer dess finansiella kunskap påverkas av en nedsatt räknefärdighet. Eftersom det finns hjälpmedel som stöder räknefärdighet (t.ex. dataprogram) är information som stöder kunskap och förmåga om privatekonomi mer relevant för finansiell kunskap än räknefärdighet. (Houston, 2010)

Finansiell kunskap behövs för finansiella aktiviteter och stöder den livslånga konsumtionsnyttan. Andra påverkande faktorer som kulturella, familj och beteendemässiga svårigheter kan påverka finansiella beteenden, och även finansiella välmående hos en individ. Ifall en individ har nedsatt räknefärdighet eller självkontrollproblem, som impulsivitet, kan långsiktighet inom spar-och investeringsbeteendet lida. En individ med hög nivå av finansiell kunskap, som använder sig av sina förmågor och kunskaper, kan även stå i risk för att inte ha beteenden som förbättrar finansiella välmående på grund av dessa faktorer. Finansiella utbildningens avsikt är att både förbättra individens humankapital och finansiella kunskap. En korrelation i en högre grad av finansiell kunskap tack vare finansiell utbildning och sociala kretsar har visats. Detta tyder på att även om finansiella utbildningens uppgift är att förbättra finansiella kunskapen för att nå finansiellt välmående, stöds detta av de andra påverkande faktorerna. (Houston 2010, Chung & Park 2014)

2.1.1 Ekonomisk Kunskap

Ekonomisk kunskap är bas dimensionen inom finansiell kunskap och främjar individens förståelse om grundläggande finansiella koncept som t.ex. ränta på ränta, och stöder individens finansiella räknefärdighet. Med en bra ekonomisk kunskap kan individer självständigt styra sin privatekonomi med att t.ex. jämföra finansiella produkter och tjänster, för att göra finansiella val som leder till finansiellt välmående. (Lusardi 2008, Atikson & Messy 2012, Kalmi & Ruuskanen 2016, OECD 2016 s. 19)

Ekonomisk kunskap har en korrelation med både positivt och negativt finansiellt beteendet. Individer med hög ekonomisk kunskap visar ekonomisk framtidsplanering och är mera aktiva med sitt spar-och investeringsbeteende, medan individer med låg ekonomisk kunskap visar beteenden som hög skuldsättning och ekonomisk kortsiktighet. Fastän ekonomisk kunskap driver denna typ av beteenden, behandlar ekonomisk kunskap bara kunskapsdelen i finansiell kunskap. För denna orsak, som nämnts tidigare, blandas begreppen ekonomisk kunskap och finansiell kunskap ofta ihop med varandra. Det är viktigt att förstå att begreppen skiljer sig från varandra. En individ med bra ekonomisk kunskap har nödvändigtvis inte en hög nivå av finansiell kunskap, eftersom finansiell kunskap behandlar även individens kunskaper och förmågor att använda sig av finansiella kunskapen. (Lusardi 2008, Houston 2019, Atkinson & Messy 2012)

2.1.2 Finansiella Attityder

Finansiella attityder tyder på individens förhållningssätt till finansiella koncept och ekonomiska preferenser. Det är svårt att ge en normativ förklaring till finansiella attityder, till skillnad från ekonomisk kunskap och finansiellt beteende kan man inte klart säga vilka attityder är rätt eller fel. Attityder mot pengar och framtidsplanering används för att se preferenser som tyder på hög nivå av finansiell kunskap. (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 13, OECD 2017)

Finansiella attityder anses som en viktig del av finansiella kunskapen, i vissa fall är finansiella attityder även viktigare än ekonomisk kunskap. OECD's (2016) definition på finansiell kunskap anser att även om individer har kunskapen och förmågan att använda sig av sin finansiella kunskap, påverkar finansiella attityder och preferenser valet av att använda det. Ifall en individ visar negativa attityder mot sparande kommer dessa attityder att påverka individens sparbeteende på ett negativt sätt. (Atkinson & Messy 2012)

2.1.3 Finansiellt Beteende

Finansiellt beteende anses vara den viktigaste dimensionen av finansiell kunskap. Individens handlingar och beteenden är vad som formar deras privatekonomi, samt styr detta

individens mot att nå finansiellt välmående, både kort- och långsiktigt. Finansiella beteendet är vad som driver nyttan av en hög nivå av finansiell kunskap. Även om en individ innehar en hög nivå av ekonomisk kunskap och positiva finansiella attityder kommer inget nytta fås av dessa ifall beteenden som drivs av de två andra dimensionerna uppstår. Beteenden som sparande och investeringar anses vara positiva eftersom de främjar finansiellt välmående, medan beteenden som att inte betala räkningar i tid och överkonsumtion hindrar individen att nå finansiellt välmående och anses vara negativa. (Hilgert et al. 2003, Atkinson & Messy 2012, OECD 2017)

2.2 Tidigare Forskning

Finansiell kunskap har forskats aktivt av Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). År 2002 startades projektet för att uppmuntra stater i utveckling av strategier för att förbättra nivån på finansiella kunskapen. Under finanskrisen 2007-2008 visade sig att nivån på finansiell kunskap runt omkring i världen var väldigt låg och ledde till att både OECD och International Network of Financial Education (INFE) grundades år 2008, för att underlätta spridningen av finansiella erfarenheter och finansiell sakkunnighet internationellt. OECD/INFE fokuserar sig på forskning inom finansiell kunskap och ekonomisk utbildning, samt aktuella ärenden inom området för att förbättra nivån på finansiell kunskap i världen. (Atkinson & Messy 2011 s. 657)

2.2.1 Tidigare internationell forskning

OECD/INFE koordinerade år 2010 en pilotstudie inom finansiell kunskap på en internationell nivå. I studien forskades myndiga individers ekonomiska kunskap, finansiella attityder och finansiella beteenden med frågeformulär, som OECD/INFE hade utvecklat, i 14 olika länder varav åtta länder var OECD medlemmar och sex utomstående. Studien publicerades år 2012 av Atkinson & Messy (2012) tillsammans med OECD/INFE. Resultaten visade oroväckande låg ekonomisk kunskap bland populationerna i länderna som deltog i pilotstudien. Samt indikerade resultaten att individer har för högt självförtroende på sin finansiella kunskap, med att de svarade fel på enkätfrågorna istället för att svara "jag vet inte". Med hjälp av pilotstudien kunde länderna som deltog i studien iden-

tifiera behov och luckor i finansiella kunskapen bland sin population, för att utveckla strategier och handlingsätt för att förbättra den nationella nivån. (Atkinson & Messy 2012 s. 56-57)

OECD/INFE utförde en större studie (2016) med hjälp av data från pilotstudien med ett nytt och uppdaterat frågeformulär. I denna studie deltog 51 650 individer mellan åldrarna 18-79 från 30 länder, varav ett av dessa länder var Finland. I studien visade sig att nivån på finansiell kunskap är relativt låg i flera länder som deltog. En klar delning sågs också mellan OECD medlemmar och icke-medlemmar. I flera av länderna hade respondenterna en grundläggande eller bra ekonomisk kunskap, men finansiella beteendet och finansiella attityderna drog ner på nivån av finansiell kunskap. Samt fann man att en större insats på ekonomisk utbildning behövs för att bearbeta den relativt låga nivån av finansiell kunskap. (OECD 2016)

2.2.2 Tidigare forskning i Finland

Finansiell kunskap har inte forskats mycket i Finland på ett sätt som kan jämföras med internationella studier. I studien på pensionssparande från ett ekonomi psykologiskt perspektiv, har Maunu & Tenhunen (2010) påpekat påverkan av finansiell kunskap på finansiellt beteende och dess korrelation med sparbeteende och kapitaltillväxt. Samt i studier där ungas ekonomiska kunskap har forskats av Peura-Kapanen & Lehtinen (2011), Raijas & Uusitalo (2012) och Luukkanen & Raijas (2012) nämndes finansiell kunskap. I Peura-Kapanen & Lehtinens studie anses ekonomisk kunskap dock vara ett större begrepp än finansiell kunskap. (Peura-Kapanen & Lehtinen 2011 s. 5) Den första internationellt jämförbara studien på finansiell kunskap i Finland gjordes av Kalmi & Ruuskanen (2016) år 2014.

Kalmi & Ruuskanens forskning gjordes med hjälp av OECD:s frågeformulär för att nå internationellt jämförbar data. Forskningens jämförbarhet är begränsad till en viss grad eftersom studien var mer omfattande och använde sig av frågor som inte fanns i det originella frågeformuläret. I Kalmi & Ruuskanens studie forskas finansiella kunskapens tre delområden, ekonomisk kunskap, finansiella attityder och finansiell beteende enligt OECD:s standarder. Forskningen fokuserade sig dock mera på ekonomisk kunskap

och finansiellt beteende. Vaasan och Tampereen yliopisto fungerade som uppdragsgivare för forskningen och forskningen utfördes av TNS Gallup med intervjuer enligt OECD:s rekommendationer. (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 8)

I studien deltog 1500 individer, varav ca 300 var företagare. En så stor mängd företagare togs med i undersökningen för att jämföra dem med resten av populationen. Individerna var mellan åldrarna 18-92, och intervjuerna tog i medeltal 30 minuter per intervju. Pilotintervjuer gjordes i februari 2014 och de egentliga intervjuerna för forskningen gjordes under april 2014. I forskningen undersöktes också deltagarnas kunskaper om försäkringsprodukter för första gången. Individens kunskaper om försäkringsprodukter har inte forskats före den finska studien inom finansiell kunskap. (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 8, s. 17)

2.3 Finansiell kunskap i Finland

Enligt studien som gjordes av Kalmi & Ruuskanen år 2014 är nivån av finansiell kunskap hög bland den finländska populationen jämfört med den internationella nivån. Den höga nivån av finansiell kunskap bland finska befolkningen kommer fram i ekonomiska kunskapen och finansiella beteendet. Finländarna klarade sig bättre på frågor som krävde räknefärdighet och att kunna kvantifiera ränta, än OECD medianen. Frågor som hanterade inflation orsakade problem för finska befolkningen jämfört med andra länder. (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 17) I tabell 1 kan man se att finländarnas ekonomiska kunskap är bättre än i flera andra länder, specifikt inom korrelationen mellan risk och avkastning.

Kysymys	Suomi	Viro	Saksa	OECD mediaani	OECD maksimi
Tuhat euroa jaettuna viidellä (k35)	91	93	84	90	93
Inflaatio ja reaalikorko (k36)*	77	86	61	70	86
Koron käsite (0-korko) (k37)	98	84	88	86	95
Koron laskeminen, 2 % vuodessa (k38)	79	64	64	61	76
Korkoa korolle (k39)	47	31	47	31	54
Riskin ja tuoton yhteys (k40_1)	89	72	79	77	86
Inflaation määritelmä (k40_2)*	58	85	87	83	94
Hajauttaminen ja riski (k40_3)*	66	57	60	55	63
Sijoitusrahastojen tuotto ja sen yhteys aikaisempaan tuottoon (k40_4)	58				
Osakkeiden vs. joukkovelkakirjojen arvon vaihtelu (k40_5)	60				
Joukkovelkakirjojen arvo ja korkotason muutos (k40_6)	24				

*Kysymys eroaa OECD-kyselyn vastaavasta kysymyksestä.

Suluissa olevat numerot viittaavat liitteessä lueteltuihin kysymyksiin.

Tabell 1 Finländarnas finansiella kunskap: (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 10)

Finländarna klarade sig bra på frågor om finansiella beteendet som att betala sina räkningar i tid och att planera sin privatekonomi. Budgetering är inte lika allmänt bland den finska befolkningen jämfört med andra länder och enligt Kalmi & Ruuskanen kunde finländarna förbättra sig i att söka råd från experter. (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 17) Tabell 2 visar ett bra sparbeteende bland den finska befolkningen där 73 % av befolkningen sparar aktivt.

	Suomi	Viro	Saksa	OECD mediaani	OECD maksimi
Harkitsee onko varaa	83	68	82	83	91
Maksaa laskut ajallaan	94	83	96	82	96
Seuraa omaa taloutta	86	78	87	79	87
Asettaa taloudellisia tavoitteita	74	41	61	56	71
Tekee budjetin ja on vastuussa perheen taloudesta	26	28	22	43	74
Säästää aktiivisesti	73	36	86	58	97
Lukee rahoitussopimukset huolellisesti	89				
Vertailee eri tarjoajia	56				
Hakee tietoa ulkopuoliselta	58				
Hakee tietoa asiantuntijalta	13				
Vertailee, pisteet >0	75	32	58	50	62
Vertailee, pisteet=2	11	8	6	4	15
Ei ole lainannut selvittääkseen ongelmista	85	78	96	83	96
Yhteispisteet	6,1	4,5	5,9	5,4	6,1

Tabell 2 Finländares finansiella beteende (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 12)

Finansiella attityder togs med i studien för att kunna jämföra resultaten med internationella studier enligt OECD:s standarder, där tre påståenden användes för att mäta finansiella attityder. Deltagarna i studien skulle svara på påståenden på en skala från ett till fem, var ett stod för ”håller helt” med och fem ”håller inte alls med”. Tabell 3 visar att finländare håller mindre med i påståenden ”jag lever bara för idag” och ”jag får njutning av att spendera pengarna genast” jämfört med de övriga OECD länderna. Med påståendet ”pengar finns till för att konsumeras” höll finländarna mera med jämfört med andra länder. (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 13-14)

Kysymys	Suomi	Viro	Saksa	OECD mediaani	OECD maksimi
Elän vain tätä päivää varten	68	49	65	60	73
Saan mielihyvää, kun käytän rahat heti	59	39	49	48	65
Raha on kuluttamista varten	17	24	26	29	45

Tabell 3 Finländares finansiella attityder (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 14)

I forskningen fann man också riskgrupper. Speciellt unga, låginkomsttagare och arbetslösa hade problem med frågorna relaterade till finansiellt beteende, samt visade sig att kvinnor hade problem med ekonomisk kunskap. Män, universitetsstuderande, företagare och höginkomsttagare visade sig som den starka gruppen inom ekonomisk kunskap. (Tabell 4) Relationen mellan utbildningsnivå, inkomstnivå och kön till nivån av finansiell kunskap i resultaten för forskningen visar samma trender som i andra länder. (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 16-17)

	Ongelmia taloudellisessa tietämyksessä (indeksi <6)	Ongelmia taloudellisessa käyttäytymisessä (indeksi<6)	Ongelmia vakuutustietämyksessä (indeksi<8)
Koko otos	28 %	32 %	29 %
18–29 vuotiaat	35 %	36 %	34 %
30–59 vuotiaat	23 %	31 %	21 %
60 vuotiaat ja vanhemmat	33 %	33 %	37 %
Pienituloiset (vuosiansio<10.000€)	35 %	48 %	38 %
Keskituloiset (10.000 – 40.000€)	29 %	32 %	29 %
Hyvätuloiset (vuosiansio>40.000€)	10 %	15 %	12 %
Naiset	36 %	31 %	32 %
Miehet	19 %	34 %	24 %
Yrittäjät	19 %	30 %	22 %
Työttömät työnhakijat	33 %	44 %	32 %
Yliopistokoulutetut	16 %	24 %	16 %
Muu koulutus kuin yliopisto	32 %	35 %	32 %

Tabell 4 Fördelningen av finansiell kunskap bland finländare (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 16)

Unga vuxna under 30 års ålder visade sig ha lite mera problem med finansiell kunskap än i medeltal, men jämfört med resten av populationen var skillnaderna inte så stora. Äldre personer vid över 60 års ålder visade sig ha mindre ekonomisk kunskap, medan finansiella beteendet var i genomsnitt på samma nivå som resten av befolkningen. Nivån av finansiell kunskap bland låginkomsttagare som förtjänade under 10 000€ i året var lägre jämfört

med resten av populationen. Låginkomsttagare hade särskilt problem med finansiellt beteende som påverkas av dåliga kunskaper, men kan också vara på grund av inkomstnivån som kan orsaka att individer inte betalar sina räkningar i tid eller att individer tar sig till lån för att klara sig genom ekonomiska problem. Höginkomsttagare som tjänar över 40 000€ i året visade sig ha bättre ekonomisk kunskap, finansiellt beteende och finansiella attityder än medianen bland befolkningen. (Kalmi & Ruuskanen 2016 s. 15)

Skillnader mellan män och kvinnor uppkom i resultaten. Skillnaderna mellan könen kommer klart fram i problem med ekonomisk kunskap och finansiella attityder. I tabell 4 kan man se att problem med ekonomisk kunskap är mer allmännare bland kvinnor (36 %) än män (19 %). Finansiella attityder var ett mindre problem för män (24 %) än för kvinnor (32 %). Finansiella beteendet visade mindre skillnader mellan könen. Kvinnor hade dock mindre problem med finansiella beteendet (31 %) till skillnad från män (34 %). Företagare visade sig ha bredare kunskaper inom ekonomisk kunskap jämfört med resten av populationen, medan skillnaderna inom finansiella beteendet inte var så stora. Arbetslösas finansiella beteende var klart svagare än resten av populationen, fastän skillnaderna inom problem med ekonomiska kunskapen inte var så stora. Universitetsutbildade individer hade klart mindre problem med ekonomisk kunskap och finansiellt beteendet än individer med en annan utbildning. (Kalmi & Ruuskanen 2016, s. 15-16)

3 METOD

I detta arbete och undersökningen kommer en kvantitativ enkätundersökning användas som metod med syftet att kartlägga nivån på finansiell kunskap bland högskole- och universitetsstuderande. Enligt Bryman & Bell (2013 s. 49-52) är kvantitativa studier deduktiva och används för teoriprövning, med andra ord testar kvantitativa studier ifall den angivna teorin stämmer i forskningen. Forskningen i detta fall kommer att vara deskriptiv, eftersom det finns en grundläggande kunskap inom området och målet är att beskriva men inte förklara relationer. (Björklund & Paulsson 2012 s. 60) En kvantitativ metod är också passlig för denna studie i att med resultaten kommer att generaliseras med resten av populationen. Samt kan insamlad data användas för att se små skillnader mellan högskole- och universitetsstuderande. En kvalitativ studie skulle inte kunna användas för ämnet i

fråga eftersom studien skulle bli för subjektiv och man skulle inte kunna kartlägga skillnader på nivån av finansiell kunskap. Finansiell kunskap baserar sig på redan existerande teori och kräver ett objektiva synsätt för att kunna analysera skillnaderna mellan indikatorer som används i forskningen.

Jag har valt att använda mig av en enkätundersökning för att få ett stort underlag med information med en relativt låg arbetsinsats för studien. En enkätundersökning är också mera tids- och kostnadseffektiv för att nå urvalet som har valts för undersökningen. Problemet med enkätundersökning är dock att man inte kan vara på plats för att hjälpa respondenterna tolka frågorna. För att minska risken för misstolkning måste frågorna i enkäten vara väl formulerade och man måste använda ett språk så att respondenterna klarar av att tolka dem på egen hand. (Bryman & Bell 2013 s. 246-248) En till nackdel med enkätundersökningar är att man inte klart kan veta vem som besvarat frågorna (Björklund & Paulsson 2012 s. 72). För att få en klarare bild för undersökningen har jag valt att använda bakgrundsfrågor. Med detta kan man få tilläggsinformation för att få en bättre uppfattning av respondenten.

3.1 Urval

Urvalet för detta arbete är unga vuxna finlandssvenska studerande. Målet med studien är att kartlägga nivån av finansiell kunskap bland detta urval. Geografiska läget för urvalet i fråga baserar sig på Helsingfors, Vasa och Åbo. Åldersgruppen för unga vuxna består av individer vid åldrarna 18-30, orsaken bakom det här är att dessa personer är i studielivet vid endera en högskola eller ett universitet. Den deltagande populationen måste vara minst 50 personer för att försäkra en hög validitet och reliabilitet. Enkäten kommer att delas ut till personer som anses kunna representera en större grupp för att kunna generalisera deras svar till en större grupp än dem själva. (Bryman & Bell 2013 s. 177, Billhult & Gunnarsson 2016 s. 140-142) Resultaten i detta arbete generaliseras till populationen i fråga, det vill säga finlandssvenska studerande.

3.2 Empirisk datainsamling

Teoridelen i detta arbete finns till för att ge läsaren en förståelse om vad finansiell kunskap handlar om och dess tre delområden. Teorin fungerar som bas för frågorna i undersökningen. Datainsamlingen för detta arbete gjordes med hjälp av en online enkätundersökning som framförs i kapitel 4. Enkätundersökningen används som en utgångspunkt för detta arbete. I enkätundersökningen har finlandssvenska högskolestuderande besvarat frågor som värdera deras finansiella kunskap. Finansiella kunskapen värderas med hjälp av de tre delområden som diskuterats i teoridelen i kapitel 2.1. Distributionen av enkäten har huvudsakligen gjorts på Facebook via olika grupper och respondenterna har kunnat på detta vis svara på enkätundersökningen på nätet.

Online enkäten hade mera fördelar för detta arbete jämfört med en pappersenkät. Eftersom sampel för undersökningen är delad på flera geografiska lägen kan enkäten distribueras mer tidseffektivt via nätet och resultaten samlas in i realtid vilket underlättar uppföljningen av mängden respondenter. I web-undersökningar kan frågor som kräver filtrering tillämpas med automatiska funktioner som kan kodas in i layouten av enkäten så att frågor gömmas ifall de inte fyller vissa krav, jämfört med en pappersenkät var det kan stå ”ifall du svarade nej på fråga 8, hoppa till fråga 12”. Man kan även få resultaten färdigt kodat i en web-undersökning som underlättar arbetsprocessen med att ta bort ett arbetsskede. (Bryman & Bell 2011 s. 662)

Eftersom samplingen kommer att göras på Facebook uppstår en risk för selektionsbias, det vill säga urvalsfel. Med urvalsfel tyder man på att datainsamlingsmetoden som använts inte representerar det man försöker undersöka. (Bryman & Bell 2011 s. 113) I att med undersökningen använder sig av Facebook-sampling ställs urvalet ut för detta. Eftersom urvalet i fråga skall representera en population, i detta fall finlandssvenska studerande, skall respondenterna ha samma förutsättning att besvara enkäten. Med att den empiriska datainsamlingen görs via olika grupper och inlägg på Facebook, har inte alla tillgång till enkäten och bara vissa personer kommer att se dessa inlägg kan detta orsaka att undersökningen ställs in för selektionsbias.

3.3 Utformning av mätinstrument

Enligt Billhult & Gunnarsson (2016 s.140) är det viktigt att fundera över ifall frågeställningen i studien går att mäta. Med hjälp av Kalmi & Ruuskanens (2016) forskning kan denna studies frågeställning mätas. Frågorna i enkäten är huvudsakligen uppbyggda för att mäta respondenternas beteende och attityder, p.g.a. detta har en likert-skala använts för att få svar. Med en likert-skala har respondenterna kunnat besvara frågorna på en skala från 1 till 5 till vilken grad de anser att påståendet stämmer, t.ex. ifall de anser att pengar finns till för att konsumeras. För att minska på misstolkningar med enkäten har jag haft testrundor var personer har kunnat ge feedback om ifall de anser att frågorna är tillräckligt tydliga och ifall de förstår sig på frågorna. Frågorna i enkäten är indelade i fyra olika grupper; bakgrundsfrågor, ekonomisk kunskap, finansiellt beteende, finansiella attityder och värdering av egen finansiell kunskap. Enkäten har totalt 29 frågor men beroende på respondentens svar finns det en fråga som inte är relevant och därmed göms frågan. Den genomsnittliga svarstiden för deltagarna har varit mellan 5 till 6 minuter. Enkäten har tillagts i arbete som bilaga (se Bilaga 1). Enkäten utfördes på svenska.

3.4 Validitet och reliabilitet

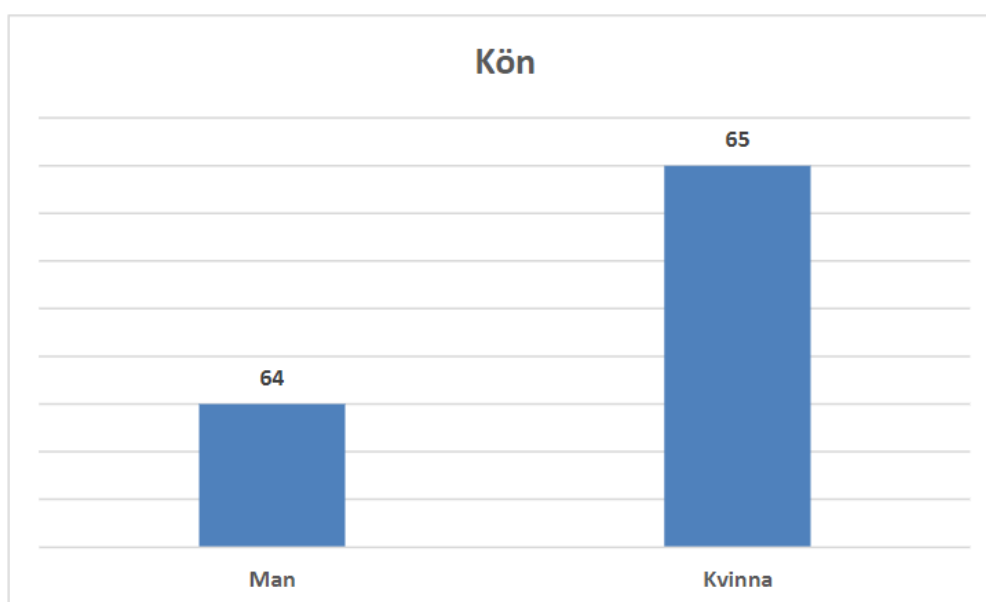
Arbetets validitet och reliabilitet spelar en stor roll då man talar om ifall mätinstrumentet verkligen mäter de begrepp man säger att den skall göra. Dessa två mått används för att mäta trovärdigheten på arbetet. Enligt Bryman & Bell (2013 s. 176) förutsätter validiteten i en undersökning reliabiliteten, vilket innebär att ifall mätningen inte är reliabel kan den inte heller vara valid. Då man talar om reliabilitet hänvisar man till tillförlitligheten på undersökningen, d.v.s. till vilken utsträckning man får samma värde om man gör undersökningen på nytt. Reliabilitet handlar också om överensstämmelsen och pålitligheten hos ett mått på ett begrepp. Intern reliabilitet bör tas i beaktning i detta arbete för att se hur respondenternas svar på en fråga påverkar deras svar på en annan fråga. Samt har jag bestämt mig för att fokusera mig på att ytvaliditet är tillräckligt hög för att försöka garantera validiteten i detta arbete. (Björklund & Paulsson 2012 s. 60-61, Bryman & Bell 2013 s. 170-176)

4 EMPIRI

I detta stycke kommer deltagarnas svar på undersökningen att presenteras. Resultatredovisningen baserar sig på de 129 användbara svar som fåtts via nätenkäten för arbetet. Respondenterna fick inbjudan till enkäten på Facebook och inbjudan distribuerades via olika grupper och inlägg på nätsidan. Enkäten bestod av 28 frågor som var uppdelade i fem frågegrupper. I enkäten fanns även en mindre delfråga, vilket gjorde att den sammanlagda mängden frågor var 29 beroende på respondenternas tidigare svar. Resultaten i undersökningen har framställts i Surveymonkey och Excel. Dessa resultat kommer att presenteras med figurer och tabeller i detta kapitel. Enkäten finns bifogad i arbetet (se bilaga 1).

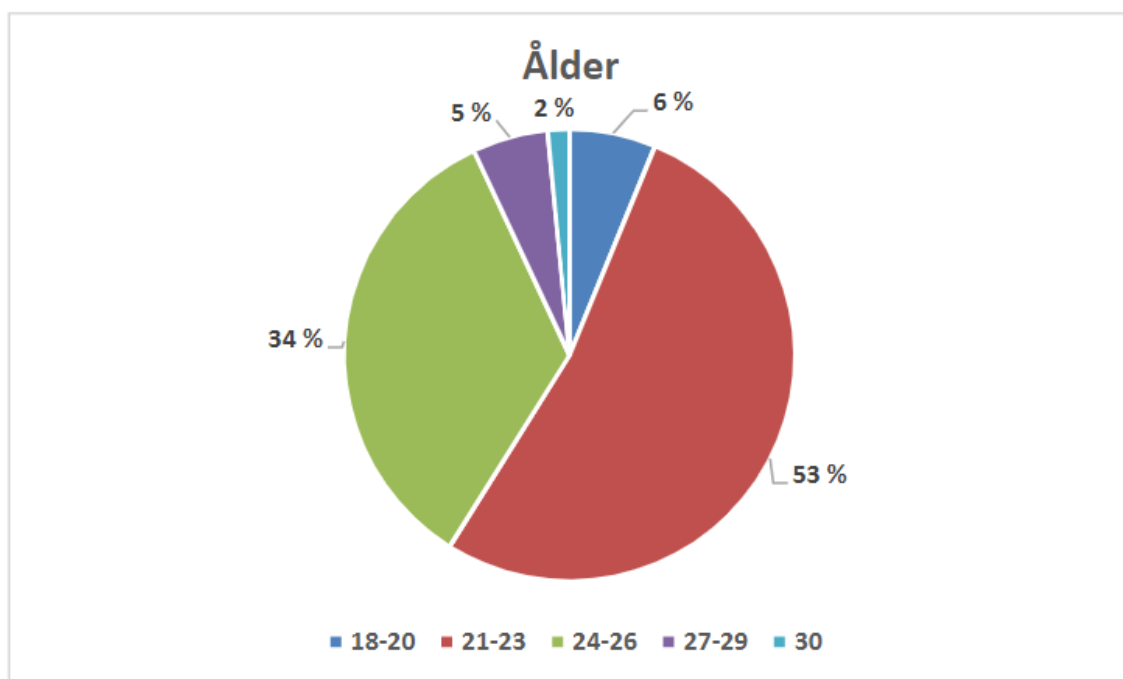
4.1 Bakgrundsfrågor

Den första frågegruppen i enkäten bestod av sex stycken bakgrundsfrågor. Frågorna består av en könsfördelning, åldersfördelning, studieort, lärosäte, studieinriktning och årliga inkomster. Könsfördelningen i undersökningen var jämn där 65 (50,3 %) av respondenterna var kvinnor och 64 (49,7 %) var män (se figur 3). Respondenterna hade även möjlighet att välja "Annan" som svar på könsfördelningen ifall de inte identifierade med de två andra könen. Dessa svar var dock avfall i enkätundersökningen, eftersom de inte slutförde hela enkäten.

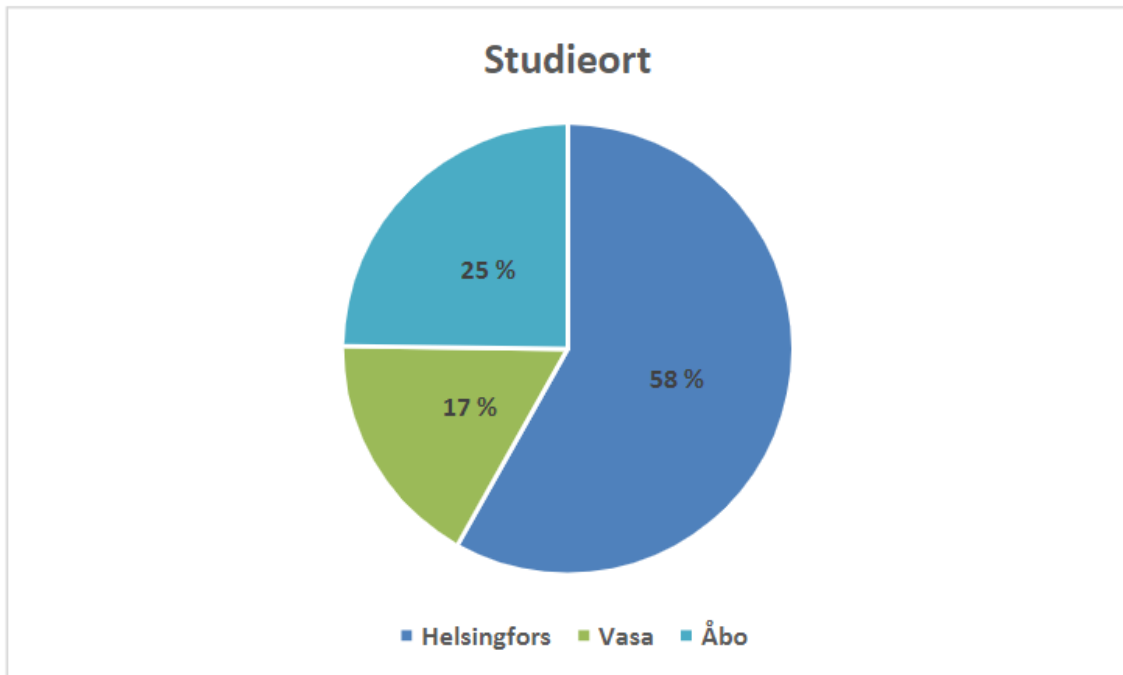
Figur 3 Respondenternas könsfördelning i enkätstudien

Åldersfördelningen är inte direkt relevant i detta arbete eftersom urvalet på ”ung vuxen” är mellan 18 till 30 år och detta arbete behandlar åldersgruppen som en helhet. En åldersfördelning har dock gjorts för att försöka kontrollera vem som svarar på undersökningen med att exkludera svar på åldern som varit över 30 år. Med åldersfördelningen i undersökningen (figur 4) kan man se att över hälften (53 %) av respondenterna var kring 21 till 23 års ålder, samt var 34 % kring åldern 24 till 26. Minoriteten inom åldersfördelningen var uppdelad mellan 18 till 20 åringar (6 %), 27 till 29 åringar (5 %) och respektive 30 åringar (2 %). Åldersfördelningen beror på att undersökningen har spridits i grupper för unga studerande på Facebook och inläggen som gjorts på nätsidan har varit av individer mellan åldrarna 21 till 26.

Figur 4 Respondenternas åldersfördelning i enkätstudien

I figuren nedan (figur 5) kan man se fördelningen av studieort bland respondenterna. Undersökningens sampel är uppdelad i tre olika geografiska orten; Helsingfors, Vasa och Åbo. Av respondenterna var 75 (58 %) studerande inom Helsingfors området. Den stora andelen studerande från Helsingfors var förväntat, eftersom spridningen av nätenkäten inom huvudstadsregionen var mera aktivt än på de två andra områdena. Respondenter från Vasa området var 22 stycken (17 %) och 32 stycken (25 %) var från Åbo.

Figur 5 Fördelningen på respondenternas studieort

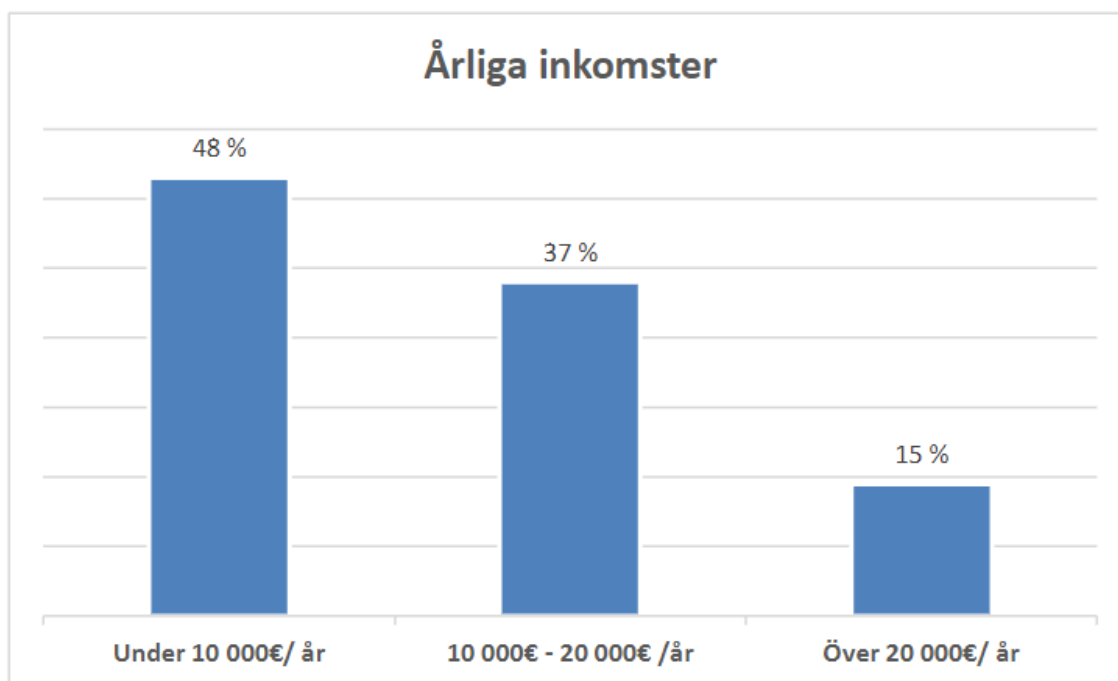
Figur 6 visar fördelningen på lärosäte. En oförväntad fördelning kom fram i undersökningen där 68 % av respondenterna studerade på ett universitet, respektive 39 % studerade på en yrkeshögskola. Fördelningen var oförväntad eftersom en mer jämn fördelning inom lärosätena hade räknats med. Den stora mängden universitetsstuderande beror på att nät-enkäten har spridits mer aktivt av universitetsstuderande än yrkeshögskolestuderande.

Figur 6 Respondenternas lärosäte

Deltagarna i enkäten svarade också på vilken studieinriktning de hade. Denna fråga är inte direkt relevant för arbetet, men frågan fanns i första frågegruppen för att lättare kunna hantera data i undersökningen. Av de 129 svaren på enkäten hade 20 % ekonomi och juridik som studieinriktning, 18 % handel och administration, samhällsvetenskap och hälsa & välfärd gjorde respektive upp 15 % av respondenterna, 11 % hade pedagogik som inriktning, 8 % teknik och industri, 7 % konst och kultur, 5 % av respondenterna hade en studieinriktning som inte hade räknats upp i enkäten och 1 % hade socialvetenskap som inriktning. En stor fördelning på studieinriktning är bra för arbetet för att kunna bygga upp en verklighetsbild över finansiella kunskapen bland unga vuxna studerande, eftersom individer som studerar någon sort av ekonomi har en fördel vid den andra frågegruppen i undersökningen som behandlar ekonomisk kunskap. Fastän studieinriktningen inte direkt är relevant för undersökningen, är det dock en fördel för arbetet att samla in data på detta för att, som tidigare sagt, få en verklighetsbild på finansiell kunskap hos samplet.

Figur 7 visar fördelningen på årliga inkomster bland respondenterna. Årliga inkomsterna bland deltagarna i undersökningen visade en fördelning på 48 % som hade årliga inkomster på under 10 000€, 37 % med årliga inkomster mellan 10 000€-20 000€ och 15 % med årliga inkomster över 20 000€. Mängden med individer som har årliga inkomster över 20 000€ var oförväntat i arbetet, men ger möjligheten att jämföra tre olika inkomstklassers finansiella kunskap bland unga vuxna.

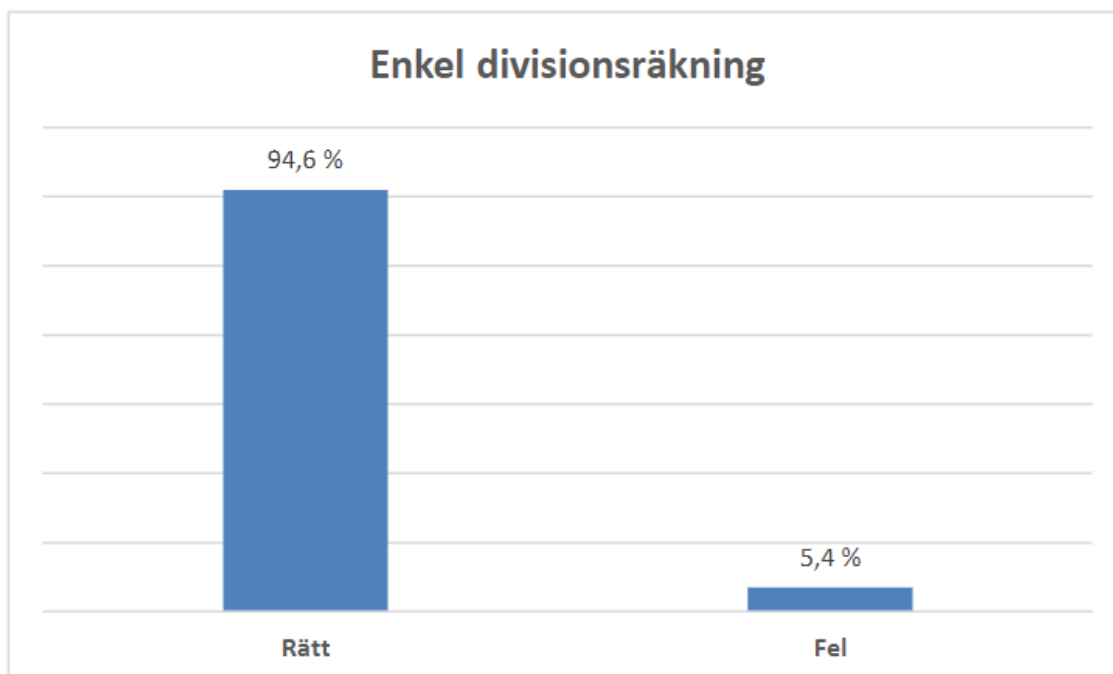

Figur 7 Årliga inkomster bland respondenterna

4.2 Ekonomisk kunskap

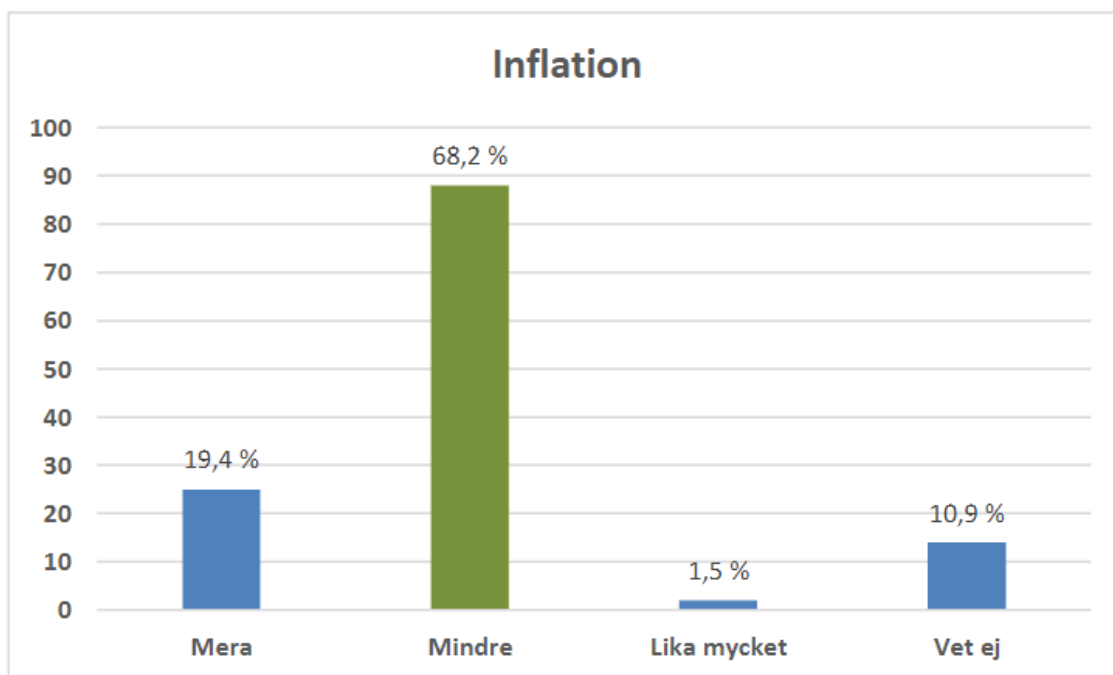
Den andra frågegruppen mäter respondenternas ekonomiska kunskap. De första fem frågorna i frågegruppen var relaterade till räknefärdighet och resten av frågorna var påståenden var deltagarna kunde svara "Sant", "Falskt" eller "Vet ej". Frågorna som hantlade räknefärdighet var enkel divisionsräkning, inflationens påverkan, beräkning av ränta, enkel ränteberäkning och ränta på ränta. Svaren på frågorna som hanterade enkel divisionsräkning, beräkning av ränta och enkel ränteberäkning hade ett öppet svarsfält var respondenterna kunde besvara frågan i. Frågorna om inflationens påverkan och ränta på ränta var flervalfrågor. Frågorna kommer att ställas upp med figurer där rätta svaren är gröna. I första frågan "Fem bröder får 1000€ som gåva. Hur mycket pengar får

varje broder ifall de delar pengarna jämt” som hanterade enkel divisionsräkning (figur 8), var rätta svaret på frågan var 200€, svarade 94,6 % rätt på frågan, medan 5,4 % svarade fel.

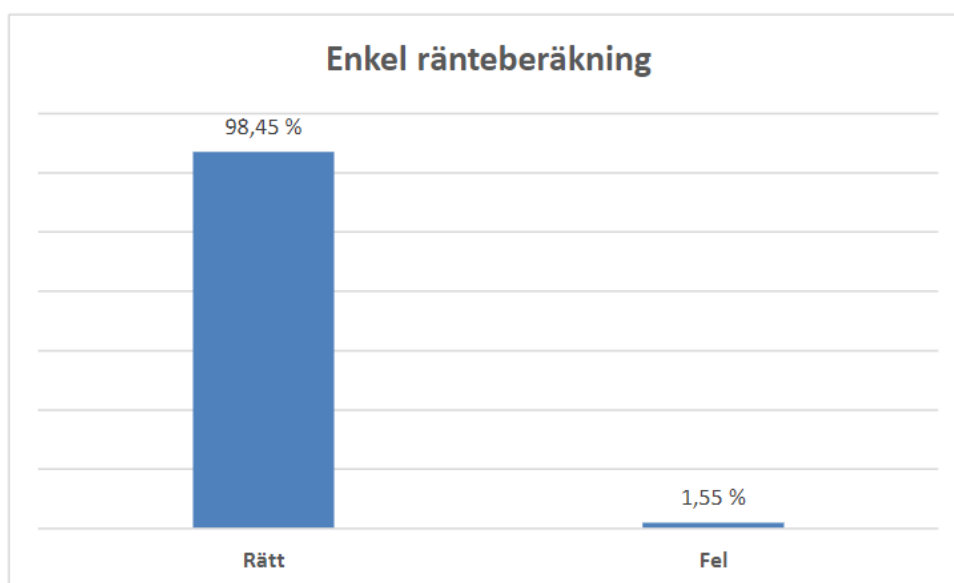
Figur 8 Svarfördelningen på enkel divisionsräkning

Den andra frågan ”Föreställ dig att du lägger in 1000 € på ditt konto idag. Den årliga räntan på kontot är 1 procent och du betalar ingen skatt på räntan. Den årliga inflationen är 2 procent. Efter ett år är pengarna värda mera, mindre eller lika mycket än idag?” behandlar respondenternas kunskap att förstå sig på inflation, samt räkna inflationens påverkan på pengars värde. Rätta svaret på frågan var ”Mindre” och 68,2 % hade detta som svar, 19,4 % svarade ”Mera”, 1,5 % svara ”Lika mycket” och 10,9 % svarade ”Vet ej” (Figur 9).

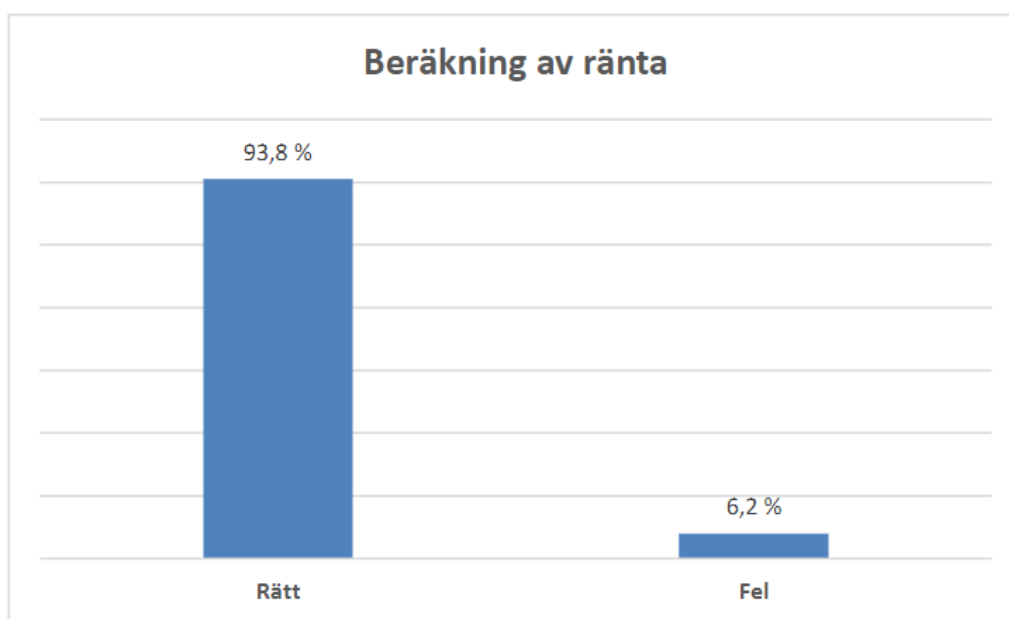
Figur 9 Svarsfördelningen på inflationens påverkan

Tredje frågan var ” Du lånar 25 € till din vän och hen betalar dig tillbaka 25 € nästa dag. Hur mycket ränta har hen betalat på lånet?” och hanterade enkel ränteberäkning. Respondenterna svarade på frågan i ett öppet textfält. Rätta svaret på frågan var 0 % ränta. I figuren nedan (figur 10) kan man se att av de 129 deltagarna svarade 98,45 % rätt på frågan och 1,55 % svarade fel.

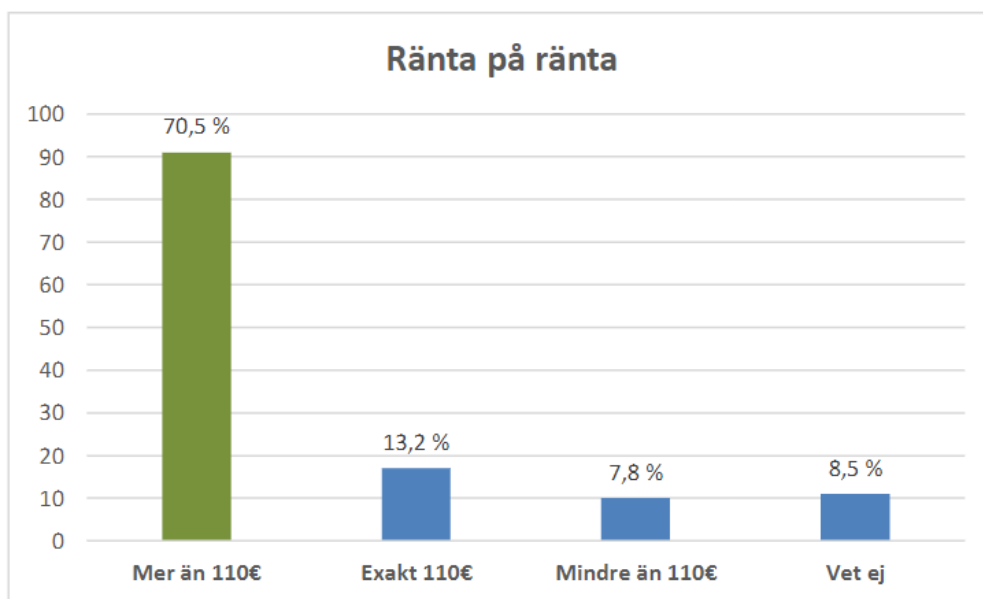
Figur 10 Svarsfördelningen på enkel ränteberäkning

Den fjärde frågan ” Du lägger in 100 € på ditt sparkonto som har en ränta på 2 procent. Under ett år lägger du inte till pengar på kontot och lyfter inget från kontot. Hur mycket pengar finns det på sparkontot efter ett år när räntan betalas?” behandlande respondenternas kunskaper på beräkning av ränta. Rätta svaret på frågan var 102 € och svaret gavs i ett öppet textfält. Figur 11 visar svarsfördelningen på frågan var 93,8 % hade svarat rätt på frågan och 6,2 % hade svarat fel.

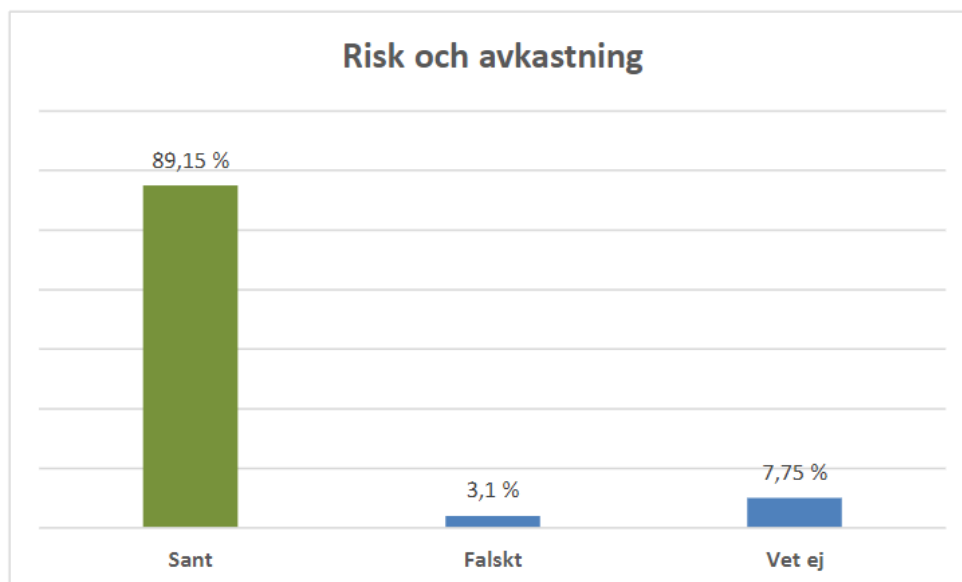
Figur 11 Svarsfördelningen på beräkning av ränta

Den femte frågan ”Hur mycket pengar skulle det vara på ditt sparkonto ifall räntan skulle vara 2 procent under fem år?” var den sista frågan som behandlade räknefärdighet bland respondenterna. Denna fråga hanterade respondenternas kunskaper om ränta på ränta och var en flervalfråga var rätta svaret var ”Mer än 100€”. I figuren nedan (figur 12) kan man se svaren var 70,5 % svarade rätt på frågan, 13,2 % svarade ”Exakt 110€”, 7,8 % svarade ”Mindre än 110€” och 8,5 % hade svarat ”Vet ej”.

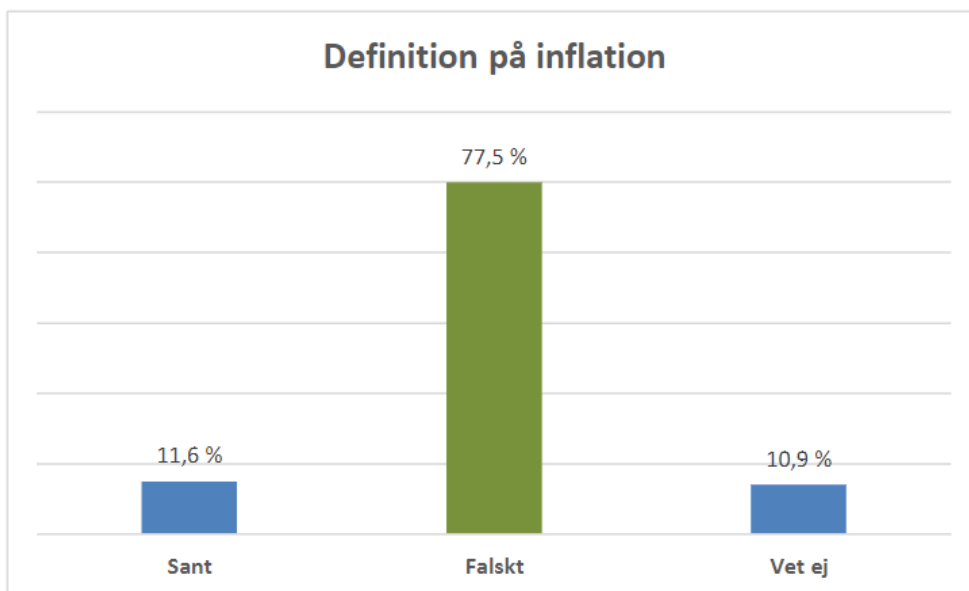
Figur 12 Svarfördelningen på ränta på ränta

Den sjätte frågan i frågegruppen inledde påståenden där deltagarna kunde svara på tre olika sätt; Sant, Falskt eller Vet ej. Det första påståendet ”*Investeringar som har hög avkastning har oftast hög risk?*” (figur 13) mätte respondenternas kunskaper om sambandet mellan risk och avkastning. På frågan svarade 89,15 % ”Sant”, vilket var rätta svaret på frågan, 3,1 % svarade ”Falskt” och 7,75 % svarade ”Vet ej”.

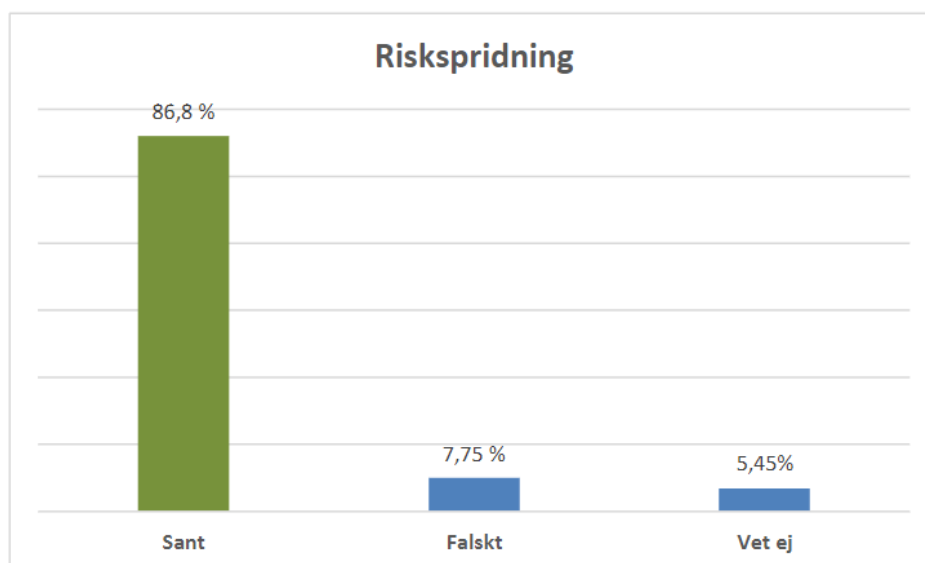
Figur 13 Svarfördelningen på sambandet mellan risk och avkastning

Sjunde frågan hanterade definitionen på inflation. Påståendet var ”Hög inflation leder till att levnadskostnaderna minskar hastigt?”. I figur 14 kan man se att rätt svar på påståendet var ”Falskt” och majoriteten av respondenterna (77,5 %) svarade rätt på påståendet, 11,6 % svarade ”Sant” och 10,9 % svarade ”Vet ej”.

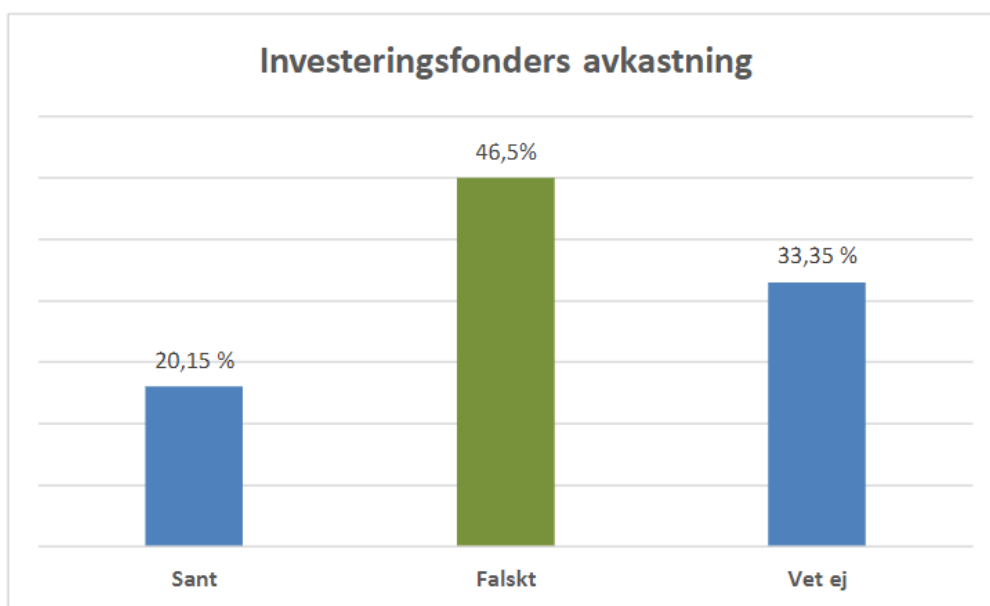
Figur 14 svarfördelningen på definitionen på inflation

Fråga åtta i frågegruppen hanterade respondenternas kunskaper om riskspridning med påståendet ”Man kan minska risken på aktieinvestering med att investera i flera aktier istället för bara en aktie?”. I figur 15 kan man se att majoriteten (86,8 %) svarade ”Sant” på påståendet, som var rätta svaret, 7,75 % svarade ”Falskt” och 5,45 % ”Vet ej”.

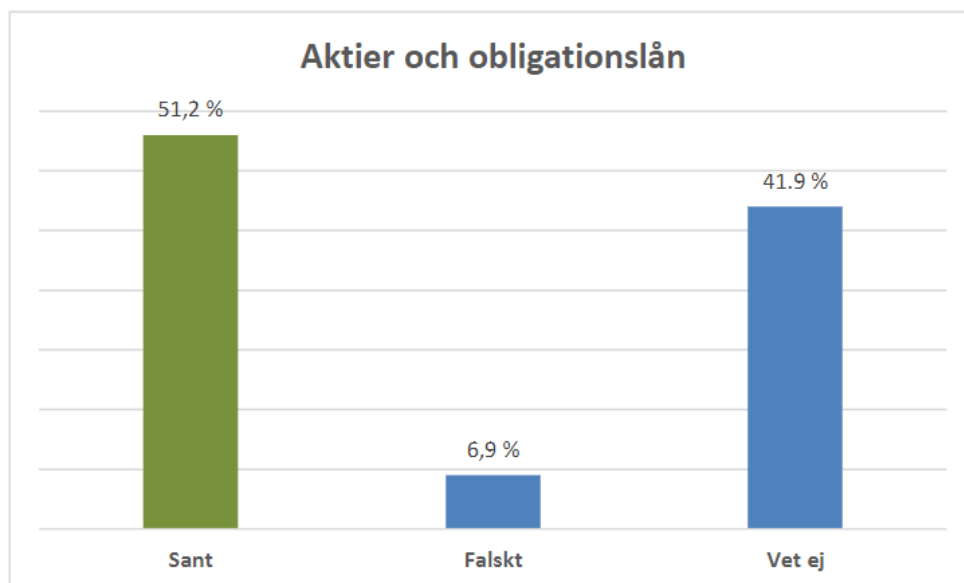
Figur 15 Svarfördelningen på riskspridning

I den nionde frågan var påståendet ”*Investeringsfonder har en säker avkastning som beror på den tidigare avkastningen?*” och hanterade sambandet mellan investeringsfonders gamla avkastning med potentiell avkastning i framtiden. I figur 16 kan man se att svarsfördelningen har en större spridning än tidigare påståenden. Rätta svaret på påståendet var ”*Falskt*” och 46,5 % hade lagt detta som svar, 20,15 % svarade ”*Sant*” och 33,35 % svarade ”*Vet ej*”. Den stora mängden ”*Vet ej*” svar var förväntat, eftersom de senare frågorna i den första frågegruppen är svårare för att få en större spridning mellan respondenterna.

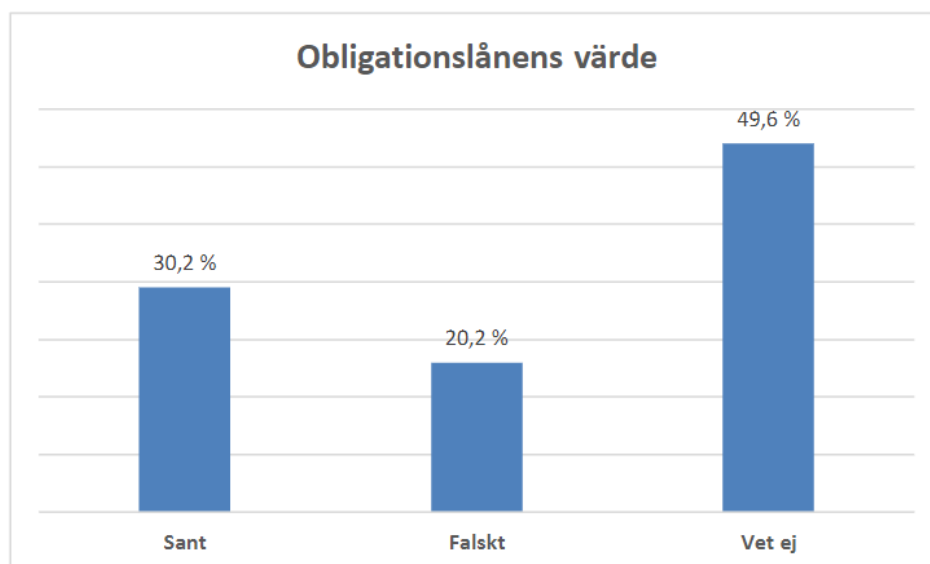
Figur 16 Svarsfördelningen på investeringsfonders avkastning

Tionde frågan hade påståendet ”*Aktiers värde fluktuerar mera under en lång tidsperiod än obligationslån?*” och hanterade aktiers värdefluktuering jämfört till obligationslån. I figuren nedan (figur 17) kan man se att 51,2 % svarade ”*Sant*” och svarade rätt på frågan, 41,9 % svarade ”*Vet ej*” och 6,9 % ”*Falskt*”. Mängden ”*Vet ej*” svar var även här förväntat eftersom påståendet förutsätter en högre kunskap om ekonomi.

Figur 17 Svarfördelningen på påståendet om aktier och obligationslån

Den tolfte och sista frågan i frågegruppen hade påståendet ”När räntenivåerna stiger, stiger också obligationslånens värde?”. Även denna fråga var svårare för att öka på spridningen på svaren. I figur 18 kan man se att rätta svaret på påståendet var ”Falskt” och 20,2 % svarade rätt, 30,2 % svarade ”Sant” och 49,6 % ”Vet ej”. Påståendet lyckades med att få en större spridning bland respondenterna.

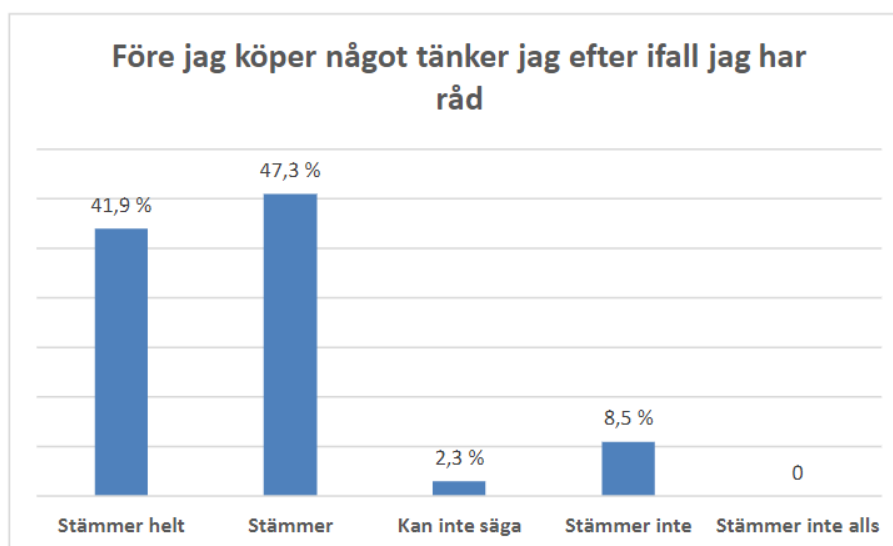

Figur 18 Svarfördelningen på påståendet om obligationslånens värde

4.3 Finansiellt beteende

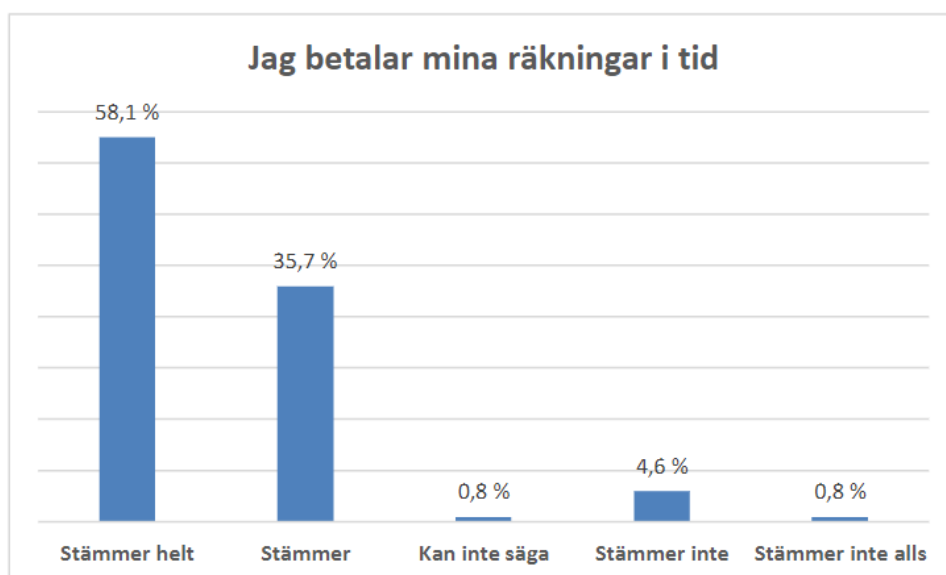
Den tredje frågegruppen hanterar finansiella beteendet som är ett av de tre delområden inom finansiell kunskap. Frågorna består av flervalsfrågor och påståenden. Det finns totalt fem påståenden i frågegruppen var respondenterna kunde svara från en skala från 1 till 5; 1. Stämmer helt, 2. stämmer, 3. kan inte säga, 4. stämmer inte och 5. stämmer inte alls. I resultatet räknas de svar ihop var respondenterna har svarat ”Stämmer helt” och ”Stämmer” till ett procentuellt tal, som sedan jämförs med svaren på Kalmi & Ruuskanens (2016) resultat på finansiella kunskapen i Finland. Flervalsfrågorna hanterar respondenternas sparbeteende och ifall de inte har kunna täcka sina kostnader under de senaste 12 månaderna.

I det första påståendet ”Före jag köper något tänker jag noga efter ifall jag har råd med det” kan man se (figur 19) att 89,2 % ansåg att påståendet stämde för dem, var respondenterna svarade stämmer helt (41,9 %) och stämmer (47,3 %). 8,5 % svarade att påståendet inte stämmer för dem och 2,3 % svarade ”Kan inte säga”. Ingen svarade att påstående inte alls stämde för dem. Majoriteten av respondenterna tänkte efter ifall de har råd före ett inköp.

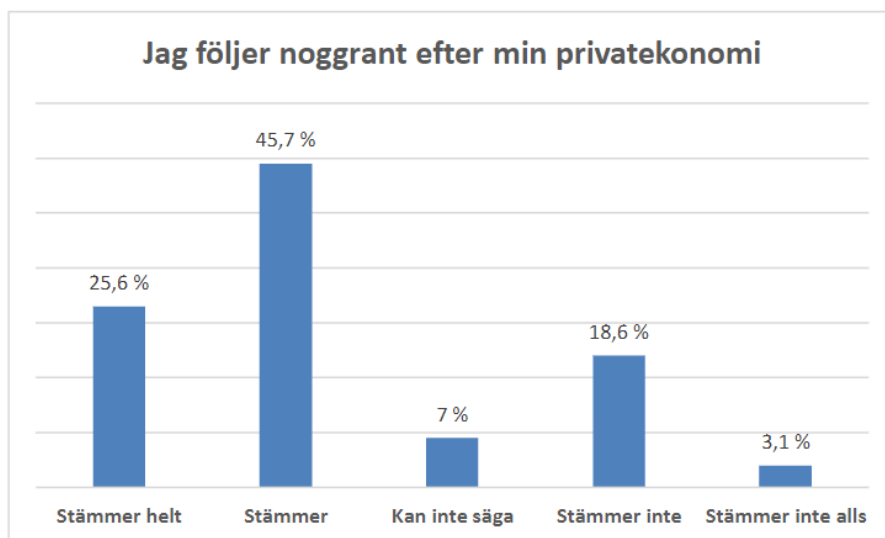
Figur 19 Jag tänker på ifall jag har råd med ett inköp

I andra påståendet ”*Jag betalar mina räkningar i tid*” ansåg 93,8 % att påståendet stämde helt (58,1 %) och stämde (35,7 %). Majoriteten av respondenterna betalar alltså sina räkningar i tid. I figur 20 kan man dock se att 4,6 % ansåg att påståendet inte stämde och 0,8 % ansåg att det inte stämde alls. Även 0,8 % svarade ”*Kan inte säga*” på påståendet. Även om majoriteten betalar sina räkningar i tid, fanns det 6,2 % av respondenterna som inte gjorde det.

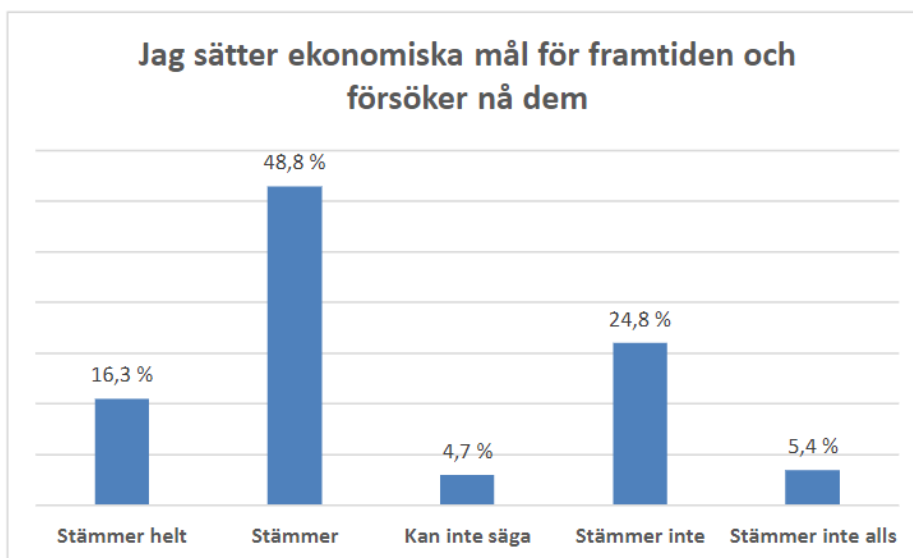
Figur 20 Jag betalar mina räkningar i tid

Tredje påståendet var ”*Jag följer noggrant efter min privatekonomi*”. Figur 21 visar att 25,6 % ansåg att påståendet stämde helt och 45,7 % tyckte att påståendet stämde för dem. 18,6 % tyckte att påståendet inte stämde och 3,1 % svarade att påståendet inte alls stämde för dem. Dock svarade 7 % att de inte kunde säga ifall de följer noggrant efter sin privatekonomi. Majoriteten av respondenterna (71,3 %) följer alltså noggrant efter sin privatekonomi.

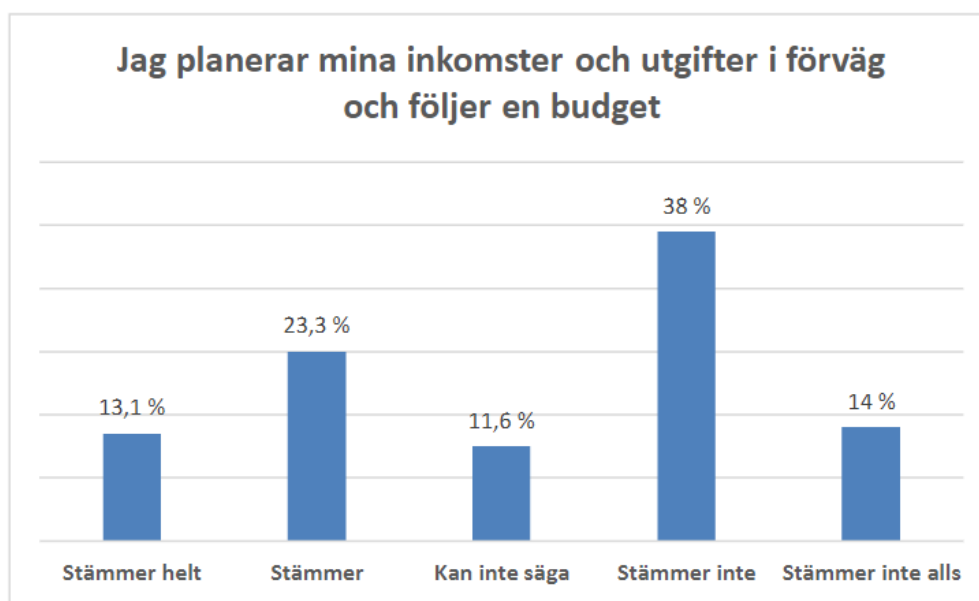
Figur 21 Jag följer noggrant efter min privatekonomi

I fjärde påståendet om ”Jag sätter ekonomiska mål för framtiden och jag försöker nå dem”, svarade 65,1 % (figur 22) att påståendet stämmer helt (16,3 %) eller stämmer (48,8 %). 30,2 % svarade att påståendet inte stämmer (24,8 %) eller att det inte stämmer alls (5,4 %), 4,7 % svarade att de inte kunde säga. En stor del av respondenterna sätter ekonomiska mål för framtiden och försöker nå dem.

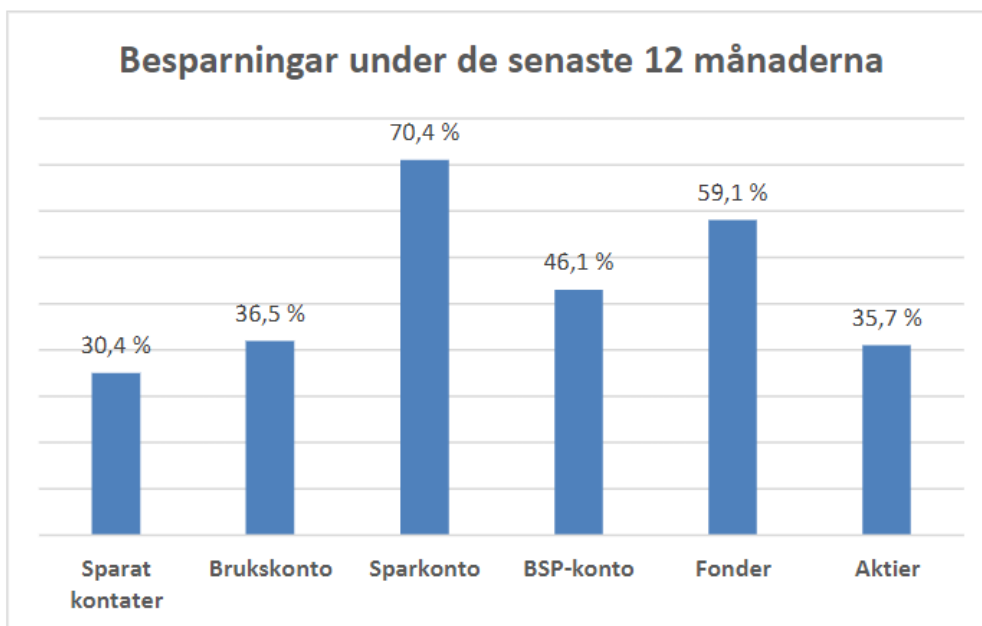
Figur 22 Ekonomiska mål för framtiden

Femte påståendet var ”Jag planerar mina inkomster och utgifter i förväg och följer en budget”. Bara 36,4 % av respondenterna svarade att påståendet stämmer helt (13,1 %) eller stämmer (23,3 %). I figur 23 ser man att 38 % svarade att påståendet inte stämmer och 14 % att det inte stämmer alls, 11,6 % svarade ”Kan inte säga”. Över hälften (52 %) av respondenterna svarade att de inte följer någon budget.

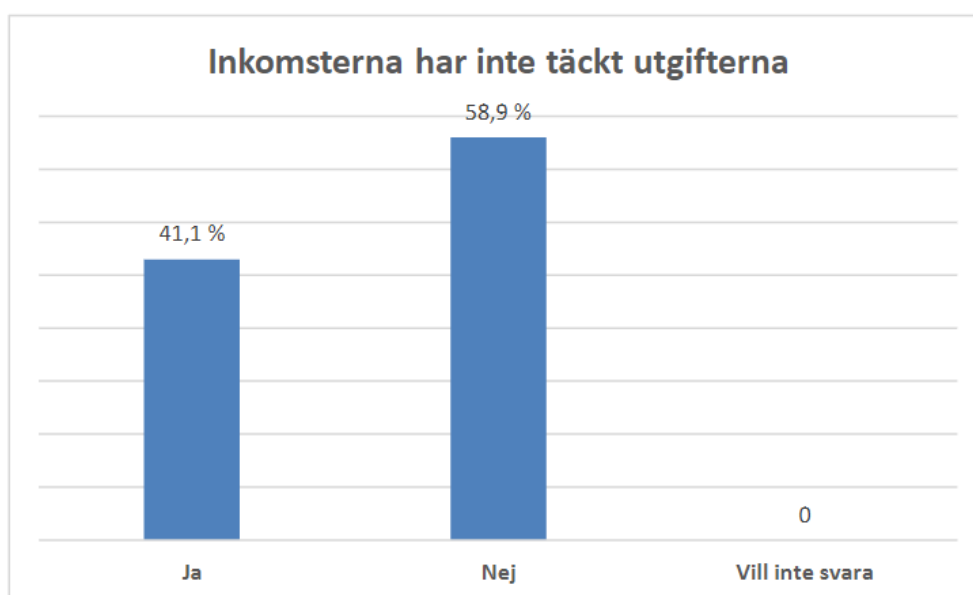
Figur 23 Jag följer en budget

Sjätte frågan i frågegruppen ”Har du under de senaste 12 månaderna sparat pengar på något av följande sätt?” var en flervalsfrågan där respondenternas sparbetende mättes. Respondenterna hade möjlighet att välja flera alternativ när de besvarade frågan. 89,1 % av respondenterna svarade att de har sparat under de senaste 12 månaderna, medan 10,9 % svarade att de inte har sparat aktivt. I figur 24 kan man se vilka sparningsätt var populärast bland respondenterna. Att spara på sparkontot var populärast där 70,4 % av respondenterna som svarat att de sparat under de senaste 12 månaderna har använt sig av ett sparkonto. Näst populärast var fonder (59,1 %) och BSP-konto (46,1 %). En andel på 36,5 % har sparat på sitt brukskonto och 35,7 % har investerat i aktier. Att spara kontanter var den minst populära med 30,4 %.

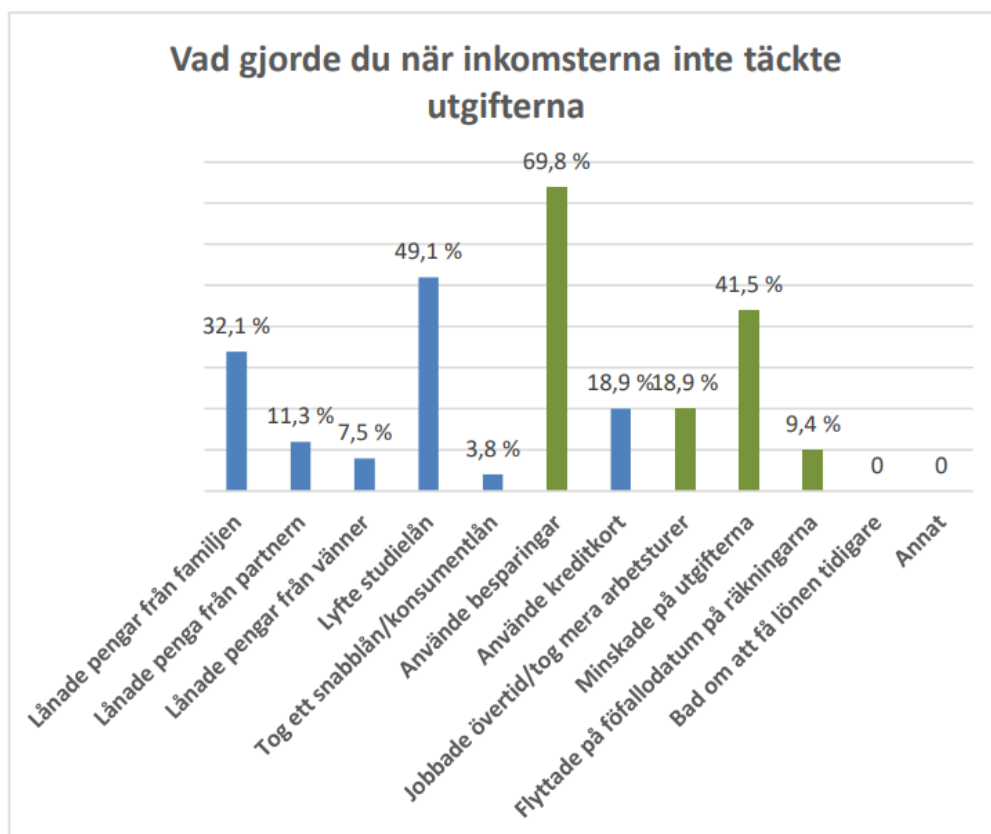
Figur 24 Besparingar under de senaste 12 månader

Den sista frågan i frågegruppen hade en mindre delfråga ifall respondenterna svarade ”Ja”. Frågan var ”*Ibland täcker inte inkomsterna utgifterna, har detta hänt dig under de senaste 12 månaderna?*” och i figur 25 kan man se att 58,9 % svarade nekande. 41,1 % svarade dock ”Ja” på frågan och därmed skulle de svara på delfrågan. Det fanns även en svarmöjlighet på ”*Vill inte svara*” ifall respondenterna inte kände sig bekväma med att besvara frågan.

Figur 25 Inkomsterna har inte täckt utgifterna

De personerna som svarade ”Ja” badets svara på frågan ”Vad gjorde senast du när inkomsterna inte täckte utgifterna”. Respondenterna kunde välja flera svar på frågan för att kartlägga vad de gjorde nä inkomster inte täckte utgifterna. I figuren nedan (figur 26) kan man se respondenternas svar. De blåa staplarna visar sätt som innebär lånande av något slag, medan den gröna visar andra sätt. Det vanligaste sättet att täcka utgifterna var att använda sig av besparingar (69,8 %) och det näst vanligaste sättet var att lyfta studielån (49,1 %). En stor del minskade på sina utgifter (41,5 %) eller lånade pengar av sin familj (32,1 %). Andelen som använde sig av ett kreditkort var 18,9 %, andelen som jobbade övertid/tog mera arbetsturer för att täcka utgifterna landade på samma procentenhet. 11,3 % lånade pengar av sin partner och 7,5 % lånade pengar av en vän. 9,4 % flyttade på förfallodatumet på räkningen och 3,8 % tog ett snabblån/konsumentlån. Ingen bad sig att få sin kön tidigare eller svarade att de täckt utgifterna på något annat sätt.

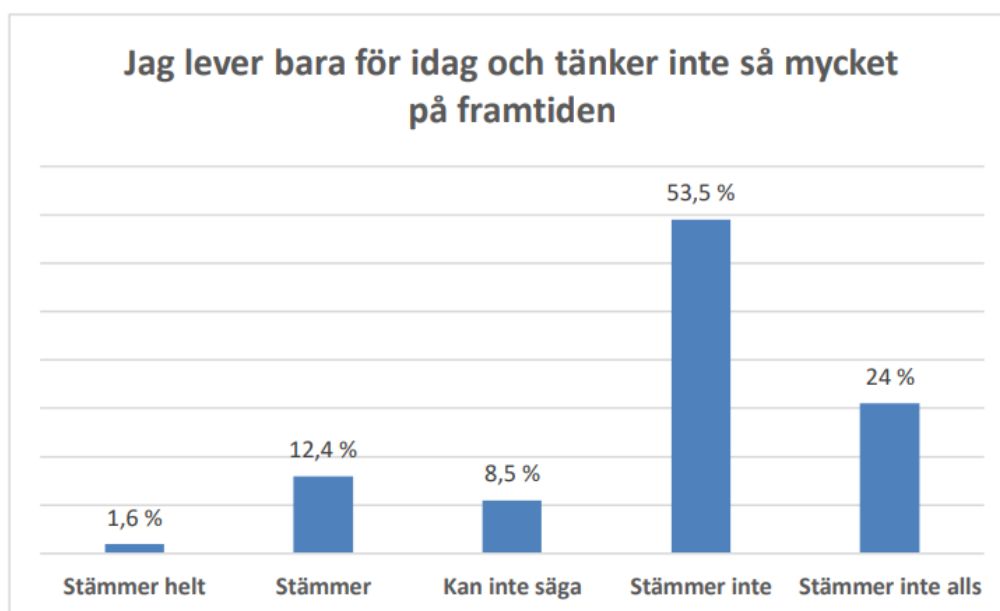

Figur 26 Vad gjorde du för att täcka utgifterna

4.4 Finansiella attityder

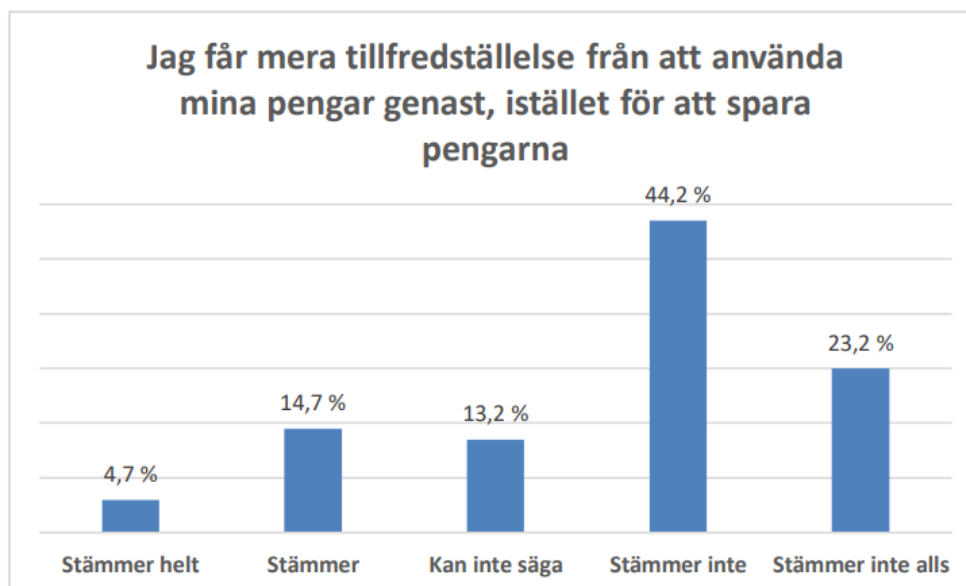
Finansiella attityder är den fjärde frågegruppen och är sista delområdet som hanterar finansiell kunskap. Finansiella attityder mäts med tre påståenden där respondenterna skall besvara frågan med hur mycket de anser att påståendet passar dem. Svartalternativen på påståenden är; Stämmer helt, stämmer, kan inte säga, stämmer inte och stämmer inte alls. I resultaten räknas de svar ihop var respondenterna har svarat ”Stämmer inte alls” och ”Stämmer inte” till ett procentuellt tal, som sedan jämförs med svaren på Kalmi & Ruuskanens (2016) resultat på finansiella kunskapen i Finland.

Det första påståendet var ”*Jag lever bara för idag och tänker inte så mycket på framtiden*” och i figur 27 kan man se att 77,5 % anser att påståendet inte stämmer för dem. Av dem svarade 53,5 % stämmer inte och 24 % stämmer inte alls. 12,4 % ansåg att påstående stämde, samt 1,6 % svarade att det stämmer helt. Andelen som svarade ”*Kan inte säga*” var 8,5 %. Majoriteten av respondenterna tänker alltså på framtiden.

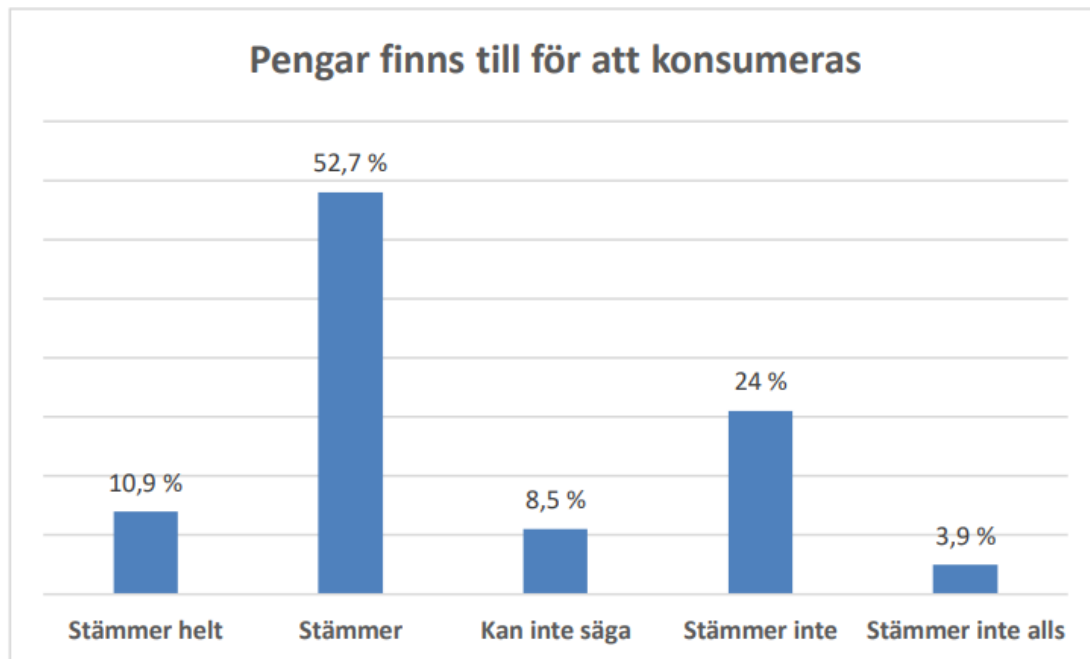
Figur 27 Jag lever bara för idag

Det andra påståendet i frågegruppen var ”*Jag får mera tillfredställelse från att använda mina pengar genast, istället för att spara pengarna*”. I figuren nedan (figur 28) ser man att 44,2 % har svarat att påståendet inte stämmer och att 23,2 % har svarat att det inte stämmer alls. 14,7 % svarade dock att påståendet stämmer, samt 4,7 % att det stämmer helt, medan 13,2 % inte kunde säga.

Figur 28 Jag får mera tillfredställelse av att använda mina pengar genast

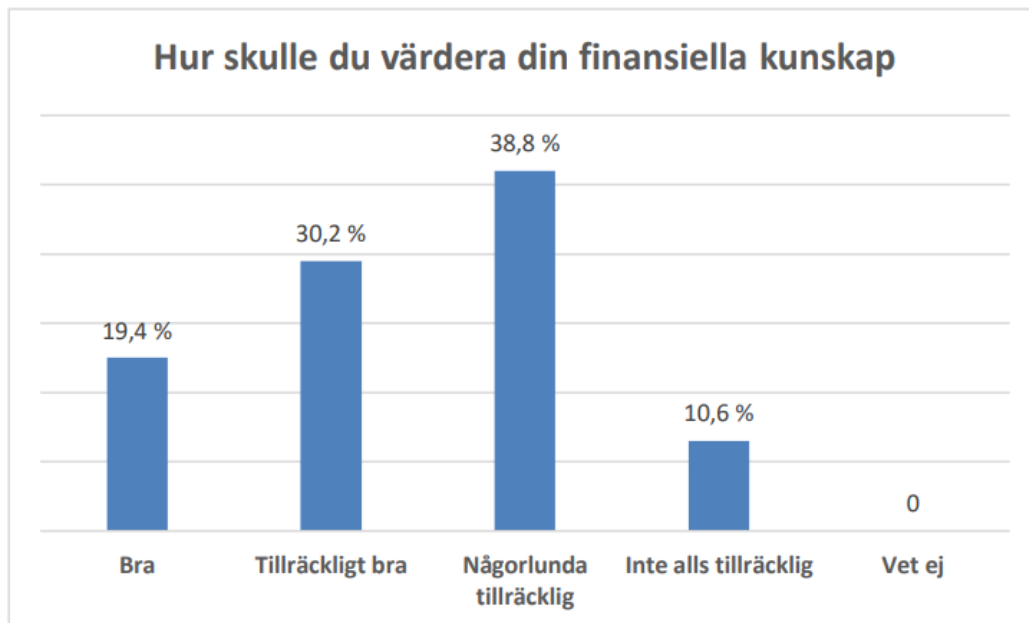
Tredje och sista påståendet i frågegruppen var ”*Pengar finns till för att konsumera*”. I figur 29 ser man att bara 27,9 % av respondenterna har svarat att påståendet inte stämmer (24 %) eller att det inte stämmer alls (3,9 %). Över hälften av respondenterna (52,7 %) svarade att påståendet stämde och 10,9 % ansåg att påståendet stämde helt, samt svarade 8,5 % att de inte kunde säga.

Figur 29 Pengar finns till för att konsumeras

4.5 Värdering av egen finansiell kunskap

I den sista frågegruppen skulle respondenterna värdera sin egna finansiella kunskap. Svarsalternativen var; Bra, tillräckligt bra, någorlunda tillräcklig, inte alls tillräcklig och vet ej. Frågan var inlagd på slutet av enkäten för att få en verklighetsbild på hur deltagarna egentligen värderar sin finansiella kunskap efter frågor som skall mäta just detta. I figur 30 kan man se att 38,8 % ansåg att deras finansiella kunskap var någorlunda tillräcklig, samt ansåg 30,2 % att deras finansiella kunskap var tillräckligt bra och 19,4 % svarade att den var bra. Bara 10,6 % svarade att deras finansiella kunskap inte alls tillräcklig. Ingen svarade ”Vet ej” på frågan. Resultaten tyder på att respondenterna är ärliga med sig själv om sin finansiella kunskap.

Figur 30 Hur skulle du värdera din finansiella kunskap

5 DISKUSSION

I detta kapitel kommer undersökningens resultat att diskuteras och jämföras med teorin. Diskussionen kommer att behandla frågegrupperna som hanterade finansiella kunskapen hos respondenterna, samt värderingen av egna finansiella kunskapen. Resultaten från undersökningen kommer att jämföras med resultaten från Kalmi & Ruuskanens (2016) forskning som kan ses i tabellerna 1 till 3. Kapitlet är uppbyggt som kapitel 4 för att få en mer lättläst struktur på resultatanalysen.

5.1 Ekonomisk kunskap

Resultaten i frågegruppen som hanterade ekonomisk kunskap visade att unga vuxna finlandssvenska studerande klarade sig bra inom ekonomisk kunskap jämfört med finländarna. Finlandssvenska studerandes procentuella medeltal på rätt svar var 72 %, medan finländarnas var 67 %. Finlandssvenska studerandes ekonomiska kunskap är alltså fem procentenheter högre än finländarnas. I tabell 5 kan vi se att finlandssvenska studerande klarade sig bättre jämfört med finländarna i frågor om enkel divisionsräkning, beräkning av ränta, ränta på ränta, definition på inflation och riskspridning. Finlandssvenska studerande klarade sig väl inom frågor som kan anknytas till vardagsekonomin.

Ekonomisk kunskap	Finlandssvenska studerande	Finländare	Skillnad
Enkel divisionsräkning	95 %	91 %	+4 %
Inflationens påverkan	68 %	86 %	- 22 %
Enkel ränteberäkning	98 %	98 %	0 %
Beräkning av ränta	94 %	79 %	+15 %
Ränta på ränta	70 %	47 %	+23 %
Risk och avkastning	89 %	89 %	0 %
Definition på inflation	78 %	58 %	+20 %
Riskspridning	87 %	66 %	+21 %
Investeringsfonders avkastning	47 %	58 %	- 11 %
Aktier och obligationslån	51 %	60 %	- 9 %
Obligationslånens värde	20 %	24 %	- 4 %
Medeltal	72 %	67 %	+5 %

Tabell 5 Finlandssvenska studerandes ekonomiska kunskap jämfört med finländarna

Frågan om inflationens påverkan visade sig vara intressant eftersom finlandssvenska studerande hade en mindre andel som svarade rätt på frågan, men i frågan om definitionen på inflation klarade sig betydligt bättre än finländarna. Detta tyder på att finlandssvenska studerande vet vad inflation är men inte dess påverkan. Orsaken bakom detta kan bero på att inflation är inget konkret som studerande ser i sin ekonomiska vardag.

De tre sista frågorna i frågegruppen visade ett förväntat resultat var respondenterna klarade sig sämre än finländarna. Som redan nämndes i kapitel 4.2, var frågorna mer komplicerade och krävde en djupare kunskap om ekonomi.

Ekonomiska kunskapen är alltså på en bra nivå jämfört med finländarna. Detta är ett positivt resultat för unga vuxna finlandssvenska studerande, eftersom i forskningen om finländarnas finansiella kunskap användes en stor åldersgrupp. Enligt teorin har personer,

som inte klassificeras som unga vuxna, en starkare ekonomisk kunskap. Dock visar resultaten att det inte stämmer och att ekonomisk kunskap inte är ett problemområde inom finansiell kunskap bland respondenterna.

5.2 Finansiellt beteende

Inom finansiellt beteende kan man inte se stor skillnader mellan respondenterna och finländarna. Det visade sig att finansiella beteendet är på ett någorlunda bra läge, dock finns det vissa områden var respondenterna kunde förbättra sig. I tabell 6 ser man att finlandssvenska studerande tänker mera efter ifall de har råd före ett inköp jämfört med finländarna. Detta kan bero på att studerande i allmänhet har knappt om pengar och mindre möjligheter att tjäna mera pengar jämfört med finländare. För finlandssvenska studerande är det mer sannolikt att de följer en budget i jämförelse med finländare. Dock följer finlandssvenska studerande mindre efter sin privatekonomi än finländarna.

Finlandssvenska studerande har ett mer aktivt sparbeteende jämfört med finländarna, men sätter mindre ekonomiska mål inför framtiden. Sparbeteendet hos finlandssvenska studerande tyder på att de planerar sin ekonomi kort- eller långsiktigt i framtiden. Respondenterna hade mindre problem med att täcka sina utgifter jämfört med finländarna och visar ett positivt finansiellt beteende. Resultaten överlag visar att finlandssvenska studerande har bra finansiell beteende, även om vissa förbättringar inom området kunde göras faller de inte inom riskgruppen för dåligt finansiellt beteende.

Finansiellt beteende	Finlandssvenska studerande	Finländare	Skillnad
Tänker efter ifall man har råd	89 %	83 %	+6 %
Betalar räkningar i tid	94 %	94 %	0 %
Följer sin privatekonomi	71 %	86 %	- 15 %
Sätter ekonomiska mål	65 %	74 %	- 11 %
Följer en budget	36 %	26 %	+10 %
Sparar aktivt	89 %	73 %	+16 %
Inkomsterna har inte täckt utgifterna	41 %	85 %	- 44 %
Medeltal	69 %	69 %	0

Tabell 6 Finlandssvenska studerande finansiella beteende jämfört med finländare

5.3 Finansiella attityder

Inom finansiella attityder visar finlandssvenska studerande, enligt teorin, mindre negativa attityder jämfört med finländare. I tabell 7 ser man att respondenterna är mer långsiktiga med sina finansiella attityder, var de är mindre sannolika att leva bara för dagen och inte tänka på framtiden. Jämfört med finländarna får finlandssvenska studerande mera tillfredsställelse med att spara sina pengar, än med att använda sina pengar genast. Majoriteten av respondenternas attityder på detta tyder på ett mer långsiktigt beteende på att använda pengar.

Finansiella attityder	Finlandssvenska studerande	Finländare	Skillnad
Lever bara för idag	78 %	68 %	+10 %
Använder pengarna genast	67 %	59 %	+12%
Pengar finns till för att konsumeras	28 %	17 %	+11%
Medeltal	58 %	48 %	+10%

Tabell 7 Finlandssvenska studerandes finansiella attityder jämfört med finländare

Fastän finlandssvenska studerande visar mera positiva finansiella attityder finns det rum för förbättring. En minoritet av respondenterna anser att pengar inte bara finns till för att konsumeras och tyder på negativa attityder. Fastän attityderna på detta är bättre jämfört med finländarna, visar det att en majoritet av finlandssvenska studerande har en negativ attityd mot pengar.

5.4 Värdering av egen finansiell kunskap

Respondenternas värdering av sin finansiella kunskap visar att de inte litar på sina egna kunskaper. Resultaten i undersökningen visar att finansiella kunskapen är bra bland unga vuxna finlandssvenska studerande, dock värdera respondenterna sina egna kunskaper lägre än finländarna. Tabell 8 visar att bara hälften av respondenterna anser att de har en tillräckligt bra eller bra finansiell kunskap. När man jämför medeltalet mellan respondenterna och finländare, kan man klart se att finlandssvenska studerande inte värdera sin finansiella kunskap väldigt högt. Dock är värderingen en personlig upplevelse av ens egna finansiella kunskap och kan ha påverkats mycket av de mer krävande frågorna som fanns i undersökningen för att sprida på respondenternas svar.

Värdering av egen finansiell kunskap	Finlandssvenska studerande	Finländare	Skillnad
Egen finansiell kunskap	50 %	74 %	– 24 %
Medeltal	3,6	4,1	– 5

Tabell 8 Finlandssvenska studerandes värdering av egen finansiell kunskap jämfört med finländare

6 SLUTSATSER

Syftet med denna studie var att kartlägga finansiella kunskapen unga vuxna bland finlandssvenska studerande för att se ifall de faller inom riskgruppen för begränsad finansiell kunskap. Med hjälp av en teoriöverblick, samt den forskningen på finansiell kunskap i Finland och en täckande enkätundersökning har jag kunnat besvara mina forskningsfrågor och kartlägga finansiella kunskapen bland unga vuxna finlandssvenska studerande. I teoridelen har jag diskuterat finansiell kunskap som ett ämne, samt dess delområden som bygger upp begreppet. Jag har även hämtat fram fördelarna med en stark finansiell kunskap, samt riskerna som individer med låg finansiell kunskap ställs ut för.

Studien tyder på att finansiella kunskapen bland unga vuxna finlandssvenska studerande är på en hög nivå och risken för begränsad finansiell kunskap inte framkommer. Studien indikerar att finlandssvenska studerandes ekonomiska kunskap och finansiella attityder är på en högre nivå jämfört med finländarna. Finansiella beteendet bland finlandssvenska studerande var på samma nivå som finländarnas och tyder på ett positivt beteende. I att med Finlands finansiella kunskap rankades näst bäst i världen enligt OECD, stöder detta undersökningens slutsats om att finansiella kunskapen är på en hög nivå bland unga vuxna finlandssvenska studerande.

Undersökningens resultat överlag var positiva och indikerar att faran för att unga vuxna finlandssvenska studerande är minimal. Undersökningen bestod sammanlagt av 28 frågor som mätte finansiella kunskapen där respondenterna besvarade frågor som hanterade deras ekonomiska kunskap, finansiellt beteende och finansiella attityder. Resultaten visade att en majoritet på 72 % av deltagarna svarade rätt på frågorna som behandlade ekonomisk kunskap, vilket är väldigt bra. Inom finansiella beteendet visade 69 % av respondenterna positivt beteende och faller inom samma procentenhet som det finska medeltalet.

Inom finansiella attityder hade över hälften (58 %) positiva attityder mot pengar. Vid värderingen av sin egen finansiell kunskap svarade dock bara hälften att de hade bra eller tillräckligt bra finansiell kunskap. Detta tyder på att finlandssvenska studerande inte känner sig självsäkra om sin finansiella kunskap. Resultatet på denna fråga ger en orsak till att göra mera undersökning inom ämnet, med fokus på hur individer upplever sin finansiella kunskap och hur de anser att man skulle kunna förbättra den.

Resultaten visar inga signifikanta skillnader mellan unga vuxna finlandssvenska studerandes finansiella kunskap och den finländska nivån på finansiell kunskap. Detta tyder på att de ekonomiska problem som unga vuxna i Finland upplever inte kan klart förknippas med nedsatt finansiell kunskap och fenomenet måste undersökas mera, specifikt tyder respondenternas svar på att unga vuxna upplever mindre problem med att inkomsterna inte täcker utgifterna. Dock kan undersökningens resultat bara generaliseras till samplet i fråga.

Ett positivt sparbeteende kom fram i resultaten där en majoritet av respondenterna svarade att de har sparat aktivt under de senaste 12 månaderna. Detta stöds av resultaten på finansiell attityder bland samplet, vilket visar en positiv långsiktig attityd för pengar tillsammans med finansiellt beteende som stöder ekonomiska framtiden hos respondenterna. Hur finlandssvenska studerande har fått sina positiva finansiella beteenden och attityder kunde dock inte avläsas från resultaten. Även detta skulle ge en orsak för att vidare forska inom ämnet med en fokus på inläring av finansiella beteenden och attityder.

Jag anser att min undersökning har svarat på mina forskningsfrågor och stöder teorin som behandlats och därmed uppfyller mitt syfte för arbetet. Studiens teori har dock baserat sig på få källor p.g.a. att man inte har forskat djupt in i ämnet. Detta ger en orsak för fortsatt forskning inom ämnet vid ett tillfälle där man forskat mera inom ämnet för att få ett mer konkret resultat som stöds av en mer täckande teoretiskreferensram. Fastän resultatet i studien har visat sig vara positivt finns det plats för förbättring inom finansiellt beteende och finansiella attityder. Detta skulle kräva mer specifika forskningsfrågor om dessa delområden och mer konkreta frågeställningar.

Detta examensarbete har varit mer tidskrävande än förväntat, men samtidigt väldigt givande och intressant. Att göra en undersökning på finansiell kunskap bland unga vuxna har gett mig ett nytt perspektiv om hur människor förstår sig på ekonomiska termer och hur de förhåller sig till pengar. På grund av mina egna studier har jag fått en förvrängd verklighetsbild om att alla människor förstår sig på all ekonomisk terminologi som kommer emot i vardagen. Med att jobba på detta examensarbete har jag följt med hur OECD jobbar tillsammans med länder för att förbättra finansiella kunskapen bland populationen, samt hur de har deltagit i PISA studierna för att förbättra inläringen av finansiell kunskap hos unga och barn. Resultaten i detta arbete ger mig ett gått hopp om att unga vuxna i Finland inte är i stor risk för att falla inom riskgruppen för nedsatt finansiell kunskap.

KÄLLOR

Aktia, 2017. Tillgänglig: <https://talous.aktia.fi/sv/artiklar/unga-allt-mer-skuldsatta-och-vi-vet-alldeles-for-litet-om-saken>

Hämtad 31.1.2019

Atkinson, A. & Messy, F. 2011, "Assessing financial literacy in 12 countries: an OECD/INFE international pilot exercise", *Journal of Pension Economics & Finance*, vol. 10, no. 4, pp. 657-665.

Atkinson, A. and Messy, F. 2012, "Measuring Financial Literacy: Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study", OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5k9csfs90fr4-en>.

Billhult, Annika & Gunnarsson, Ronny. 2016, Enkäter. I: M. Henricson, red. *Vetenskaplig Teori och Metod - Från idé till examination inom omvårdnad*, Studentlitteratur AB, s. 140-142.

Björklund, M. 2012. *Seminarieboken: Att skriva, presentera och opponera*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. & Bell, E. 2013. *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 2. uppl. s. 49-52, s. 245-255, s. 632-633

Bryman, A. & Bell, E. 2011. *Business research methods*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press.

Chung, Y. & Park, Y. 2014, "The Effects Of Financial Education And Networks On Business Students' Financial Literacy", *American Journal of Business Education* (Online), vol. 7, no. 3, pp. 229-n/a.

Finlands officiella statistik (FOS): *Statistik över skuldsättning* [e-publikation]. ISSN=2489-3293. Helsinki: Statistikcentralen [hänvisat: 29.1.2019].

Åtkomstsätt: http://www.stat.fi/til/velk/index_sv.html

Hämtad 29.1.2019

Finlands Bank, 2018. Tillgänglig: <https://www.suomenpankki.fi/sv/medier-och-publikationer/pressmeddelanden/2018/Hushallens-skuldsattning-okar-sarbarheten-i-ekonomi/>

Hämtad 30.1.2019

Finlands Bank, 2017. Tillgänglig: <https://www.eurojatalous.fi/fi/2017/3/kotitaloudet-saastavat-historiallisen-vahan/>

Hämtad 30.1.2019

- Fraczek, .B. & Klimontowicz, M. 2015, "*Financial literacy and its influence on young customers' decision factors*", Journal of Innovation Management, vol. 3, no. 1, pp. 62-84.
- Garg, N. & Singh, S. 2018, "*Financial literacy among youth*", International Journal of Social Economics, vol. 45, no. 1, pp. 173-186.
- Hilgert, M. A., Hogarth, J. M., & Beverly, S. G. (2003). *Household financial management: The connection between knowledge and behavior*. Federal Reserve Bulletin, 89, 309–322
- Huston, S.J. (2010), "*Measuring financial literacy*", The Journal of Consumer Affairs, Vol. 44 No. 2, pp. 296-316
- Hung, Angela and Parker, Andrew M. and Yoong, Joanne, *Defining and Measuring Financial Literacy* (September 2, 2009). RAND Working Paper Series WR-708.
- Kalmi, P. & Ruuskanen, O-P. 2016. *Suomalaiset pärjäävät taloudellisessa tietämyksessä ja käyttäytymisessä hyvin suhteessa muihin maihin*. Kansantaloudellinen aikakauskirja 112. https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wpcontent/uploads/2016/03/kalmi_ruuskanen.pdf
Hämtad 11.3.2019
- Kempson, E. (2009), "*Framework for the Development of Financial Literacy Baseline Surveys: A First International Comparative Analysis*", OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 1, OECD Publishing, Paris.
- Lusardi, A. 2008, "*Financial Literacy: An essential tool for informed consumer choice?*", NBER Working Paper No. w14084
- Lusardi, A., Mitchell, O.S. & Curto, V. 2010, "*Financial Literacy among the Young*", The Journal of Consumer Affairs, vol. 44, no. 2, pp. 358.
- Lusardi, A. & Mitchell, O.S. 2014, "*The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence*", Journal of Economic Literature, vol. 52, no. 1, pp. 5-44.
- LUSARDI, A. & TUFANO, P. 2015, "*Debt literacy, financial experiences, and over-indebtedness*", Journal of Pension Economics & Finance, vol. 14, no. 4, pp. 332-368.
- Maunu, T. & Tenhunen, S. 2010. *Eläkesäästäminen psykologisen taloustieteen näkökulmasta. Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 2010:8* Tillgänglig: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129093/Elakesaastaminenpsykologisentaloustieteenna-kokulmasta.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
Hämtad 15.3.2019
- Huston, S.J. (2010), "*Measuring financial literacy*", The Journal of Consumer Affairs, Vol. 44 No. 2, pp. 296-316

OECD INFE (2011) *Measuring Financial Literacy: Core Questionnaire in Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for conducting an Internationally Comparable Survey of Financial literacy*. Paris: OECD, <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/49319977.pdf>

Hämtad 29.1.2019

OECD (2016), "*OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies*", OECD, Paris, www.oecd.org/finance/OECD-INFE-International-Survey-of-Adult-Financial-Literacy-Competencies.pdf

Hämtad 29.1.2019

OECD (2017), *G20/OECD INFE report on adult financial literacy in G20 countries*, <http://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/G20-OECD-INFE-report-adult-financial-literacy-in-G20-countries.pdf>

Hämtad 1.2.2019

Stolper, O.A. & Walter, A. 2017, "*Financial literacy, financial advice, and financial behavior*", *Zeitschrift für Betriebswirtschaft*, vol. 87, no. 5, pp. 581-643.

Yle, 2019. Tillgänglig: <https://yle.fi/uutiset/3-10622632>

Hämtad 31.1.2019

BILAGOR

Bilaga 1 Enkäten

Finansiell kunskap bland Finlandssvenska studerande

Bakgrundsfrågor

Enkäten besvaras anonymt och enligt GDPR standarder. Enkäten tar ca 10 minuter att besvara. För att slutföra enkäten måste alla frågor besvaras. Svara frågorna ärligt och ifall du inte förstår dig på frågan eller inte vet svaret skall du "vet inte" svaret.

Tack.

* 1. **Kön**

- Man
- Kvinna
- Annan

* 2. **Ålder**

- 18-20
- 21-23
- 24-26
- 27-29
- 30

* 3. **Studieort**

- Helsingfors
- Vasa
- Åbo

* 4. **Lärsosäte**

- Yrkehögskola
- Universitet

* 5. **Studieriktning**

- Handel och administration
 - Teknik och industri
 - Hälsa och välfärd
 - Konst och kultur
 - Ekonomi och Juridik
 - Samhällsvetenskap
 - Social vetenskap
 - Pedagogik
 - Annan (vad)?
-

* 6. Årliga inkomster

- Under 10 000 €/ år
- 10 000 € - 20 000 €/år
- Över 20 000€/år

Finansiell kunskap bland Finlandssvenska studerande

Ekonomisk kunskap

Frågorna inom ekonomisk kunskap tar och värderar din räknefärdighet och kunskaper om finansiella produkter.

* 7. Fem bröder får 1000 € som gåva. Hur mycket pengar får varje broder ifall de delar pengarna jämt?
(Svaret i €)

* 8. Föreställ dig att du lägger in 1000 € på ditt konto idag. Den årliga räntan på kontot är 1 procent och du betalar ingen skatt på räntan. Den årliga inflationen är 2 procent. Efter ett år är pengarna värda mera, mindre eller lika mycket än idag?

- Mera
- Mindre
- Lika mycket
- Vet ej

* 9. Du lånar 25 € till din vän och hen betalar dig tillbaka 25 € nästa dag. Hur mycket ränta har hen betalat på lånet? (Svaret i %)

* 10. Du lägger in 100 € på ditt sparkonto som har en ränta på 2 procent. Under ett år lägger du inte till pengar på kontot och lyfter inget från kontot. Hur mycket pengar finns det på sparkontot efter ett år när räntan betalas? (Du betalar ingen skatt på räntan)

* 11. Hur mycket pengar skulle det vara på ditt sparkonto ifall räntan skulle vara 2 procent under fem år? (Du betalar ingen skatt på räntan)

- Mer än 110 €
- Exakt 110 €
- Mindre än 110 €
- Vet ej

* 12. Investeringar som har hög avkastning har oftast hög risk?

- Sant
- Falskt
- Vet ej

* 13. Hög inflation leder till att levnadskostnaderna minskar hastigt?

- Sant
- Falskt
- Vet ej

* 14. Man kan minska risken på aktieinvestering med att investera i flera aktier istället för bara en aktie?

- Sant
- Falskt
- Vet ej

* 15. Investeringsfonder har en säker avkastning som beror på den tidigare avkastningen?

- Sant
- Falskt
- Vet ej

* 16. Aktiers värde fluktuerar mera under en lång tidsperiod än obligationslån?

- Sant
- Falskt
- Vet ej

* 17. När räntenivåerna stiger, stiger också obligationslånens värde?

- Sant
- Falskt
- Vet ej

Finansiell kunskap bland Finlandssvenska studerande

Finansiellt beteende

Frågorna om finansiellt beteende försöker få en förståelse om hur du hanterar din privatekonomi

* 18. **Före jag köper något tänker jag efter ifall jag har råd med det?**

- Stämmer helt Stämmer Kan inte säga Stämmer inte Stämmer inte alls

* 19. **Jag betalar mina räkningar i tid**

- Stämmer helt Stämmer Kan inte säga Stämmer inte Stämmer inte alls

20. **Jag följer noggrant efter min privatekonomi**

- Stämmer helt Stämmer Kan inte säga Stämmer inte Stämmer inte alls

* 21. **Jag sätter ekonomiska mål för framtiden och jag försöker nå dem**

- Stämmer helt Stämmer någorlunda Kan inte säga Stämmer inte helt Stämmer inte alls

22. **Jag planerar mina inkomster och utgifter i förväg och följer en budget**

- Stämmer helt Stämmer Kan inte säga Stämmer inte Stämmer inte alls

* 23. **Har du under de senaste 12 månaderna sparat pengar på något av följande sätt? (Du kan välja flera)**

- Sparat kontanter
 På brukskonto
 Sparkonto
 BSP-konto
 Fonder
 Aktier
 Jag har inte sparat aktivt
 Vet ej

* 24. **Ibland täcker inte inkomsterna utgifterna, har detta hänt dig under de senaste 12 månaderna?**

- Ja
 Nej
 Vill inte svara

25. **Vad gjorde du när intäkterna inte täckte utgifterna? (Du kan välja flera)**

☐ Jag lånade pengar från min familj	☐ Jag använde mig av ett kreditkort
☐ Jag lånade pengar av min partner	☐ Jag jobbade övertid/tog mera arbetsturer
☐ Jag lånade pengar av mina vänner	☐ Jag minskade på mina utgifter
☐ Jag lyfte studielån	☐ Jag flyttade på förfallodatumet på mina räkningar
☐ Jag tog ett snabblån/konsumentlån	☐ Jag bad att få min lön tidigare
☐ Jag använde mig av mina besparingar	
☐ Annan (vad)	

Finansiell kunskap bland Finlandssvenska studerande

Finansiella Attityder

Frågorna om finansiella attityder värdera din förhållning till pengar

* 26. **Jag lever bara för idag och tänker inte så mycket på framtiden**

- Stämmer helt Stämmer Kan inte säga Stämmer inte Stämmer inte alls

* 27. **Jag får mera tillfredsställelse från att använda mina pengar genast, istället för att spara pengarna**

- Stämmer helt Stämmer Kan inte säga Stämmer inte Stämmer inte alls

* 28. **Pengar finns till för att konsumera**

- Stämmer helt Stämmer Kan inte säga Stämmer inte Stämmer inte alls

Finansiell kunskap bland Finlandssvenska studerande

Värdering av din egna nivå av finansiell kunskap

* 29. Hur skulle du värdera din finansiella kunskap?

- Bra Tillräckligt bra Någorlunda tillräcklig Inte alls tillräcklig Vet ej